

Hind 24.90 krooni 1,59 eurot

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

Postritel:

Mina, supervaras

**Harry Potter ja
surma vägised I**

**Kalmetu
luulepäevad**

**Sirje Kaasiku
uus laul**

**Peep Veedla
kalakaiakast**

**Minu rahakott
täna ja tulevikus**

**Tiit Kändler
õhust ja muust**

**Petseri
kirjalapsed**

**Markus
Saksatamme
räbitutt**

Koolihaldjad

www.healaps.ee

9 771406 344067

Hei, hea lugeja!

Kuna septembrinumbris välja kuulutatud võistluste tähtaeg on
5. oktoober 2010, siis saame võitjate nimed teatada
alles novembrikuu ajakirjas. Kes kannatab, see kaua võidab!

Rene Jürgenson

SILMAD SIIA, KIRJALAPSED!

Suur Eesti Raamatuklubi

ja **Hea Lapse toimetus**

kuulutavad välja lühilugude

ja luuletuste võistluse teemal

“Minu rahakott täna ja tulevikus”.

Võistlusele ei oodata kuivi aruandeid
oma taskuraha kohta – hoopis põnevam
on lugeda koolilaste arvamust kroonide,
eurode ja kõikvõimalike muude rahatähtede kohta
ning mõnusaid mõtisklusi oma tulevikuplaanide üle.

Ootame võistlustöid Hea Lapse toimetusse
kas tavaposti teel (Harju 1, Tallinn 10146)

või ka meilitsi: leelo@healaps.ee

kadrilaupäevaks – 24. novembriks 2010!

Auhindadeks teadagi raamatud – üks parem kui teine!

Kaanepeilt: Karola Kaugema (Kullo Suurnäituselt 2010)

- 3 Sūgislulet
- 4 Petseri kirjalapsed
- 5 Kalmetu luulepäevad
- 6 Kunst: Pelgulinna Kunstigümnaasium
- 7 Steni võistluselt
- 8 Tiit Kändleri õhujutt
- 10 IBBY kongress Hispaanias
- 12 Oktobriin ja Lembitu mõistatus
- 13 Naeru-uss
- 14 Oma sulega: Anna-Maria Uulma
- 15 Mustkunstnik Ande
- 16 Janika Ojamäe koera-kassi-liblikajutt
- 18 Uudis
- 19 Peep Veedla kalakajakast
- 21 Poster 1: Superveras
- 22 Poster 2: uus Potteri-film
- 25 Mis uudist?
- 26 Koeratervisest
- 27 Ilmar Trulli ristsõna
- 28 Järjehoidja
- 29 Markus Saksatamme räpajutt
- 30 Osavnäpp: Lully Gustavsoni hiirekesed
- 31 Sandra sööginurk
- 32 Marina Moskvina “Püramiid”
- 34 Barbindus: haldjad
- 35 Reet Mängel-Juuse koomiks
- 36 Paetisme
- 37 Kinouudised
- 38 Siit nurgast ja sealt nurgast
- 39 Irise näovärvikool: Läbi lilled
- 40 Rokikool: Söber Veltz biitlitest
- 42 Sirje Kaasiku koolilaul
- 43 Mosaici moeuudised

Väljaandja: Mittetulundusühing Hea Laps

Harju 1, 10146 Tallinn Tel: 631 44 28

Hea.Laps@mail.ee

Tellimisinfo: Ajakirja saab tellida kõigist Eestimaa
postkontoritest ja Hea Lapse veebilehelt

www.healaps.ee/tellimine

Trükk: Reusner

Ajakiri Hea Laps ilmub kord kuus

Toimetaja Leelo Tungal, leelo@healaps.ee

Levijuht Andrus Lauringson, andrus@healaps.ee

Kujundaja Vivika Kalt, vivika@healaps.ee

Leelo Tungal

Nõid metsas

Pintsel peos, ees värvitoober,
töötab metsas väike nõid.
Kasepuu sai kuldsest noobel,
haavad punetama löid.
Nõid tõi kollast vahtapuusse,
pihlad pähe pärlid said...
Siili suguvenda – kuuske –
väike nõid ei puutu vaid.
Küsin: "Kuis su värvitoober
on nii kirju, väike nõid?"
"Olen hoopiski oktoober –
ise nõid sa olla võid!"

Nõid

Juuksed sassis,
kleidis auk
rohupajas käis
jälle pauk
tuba musta
tossu täis,
nõnda nõia elu käib.

Pole panna
üldse imeks,
tal ju Ella
täitsa nimeks.

Triinu- Merelle Toht
Võru I Põhikoolist

Aastaajad

Aastaaegu kokku neli:
kevad, suvi, sügis, talv.
Päike soe on suvel hele,
lumi talvel pole halb.
Kevadel on lilli palju
ning rohkesti on vett.
Sügisel ei kuule nalju,
sest tulemas taas lumetekk.

Kristi Vendelin
Võhma Gümnaasiumi 8. klassist

Sügis

Sügisel palju vihma sajab,
jahimees karu taga ajab.
Sügisel on külmad ööd,
inimesed teevad tööd.

Sten-Olle Rei
Orissaare Gümnaasiumi 4. klassist

**Täname Kultuuriministeeriumi,
Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksufondi.**

**Suur aitäh Haridus- ja Teadusministeeriumile,
kes tellis ajakirja 585-le koolile!**

Anastassia Rostovskaja, Aljoša Tarasik, Darja Oja, Inna Dubovskaja, Darja Maksimova, eesti keele õpetaja Vally Tamme, Darja Voinova, Darja Jäkovleva, Daniel Kazmertšuk, Daniel Kukk.

Suvemeenutusi Petserist

Petseri Lingvistilise Gümnaasiumi 5. klassi õpilased tulid nädal enne õppetöö algust kooli, et arutleda suvevaheajal tehtu üle. Iga õpilane rääkis, kus ta suve veetis, mida tegi.

Darja Jakovleva: "Mina olin suvel Musta mere ääres. Oli mõnus ja hea puhkus."

Aljoša Tarasik: "Veetsin suve Ukrainas vanaema juures. Käin suviti õdede ja vendadega ikka vanaema vaatamas."

Anastasia Rostovskaja: "Minu vanaema elab Tallinnas. Olin vanaema juures. Tallinn on suur ja ilus linn."

Darja Maksimova, Anastasia Rostovskaja ja Daniel Kukk olid spordilaagris. "Väga head sportimise võimalused iga päev!" rõõmustasid nad.

Daniel Kazmertšuk oli vanematel abiks heinamaal. Heinatöö meeldib Danielile ja tema õdedele-vendadele.

Darja Voinova ja Inna Dubovskaja töötasid koduaias, käisid külas, ujusid suplesid, päevitasid. Õpilased ei unustanud ka lugemist. Suviseks lektüüriks valiti peamiselt eesti muinasjutud. Darja Ojale meeldis vendade Grimmide muinasjutt "Lumeeit". "Hoidsin kogu aeg põialt, et virgal tütrele hästi käheks," ütles ta.

Pärast arutelu tehti koos luuletus.

Suvi läheb, sügis tuleb

Suvi läheb, sügis tuleb, suvepilte näen veel unes. Ühel pildil ilus aed, teisel päris loomaaed. Viivuks näen ka heinamaad, kus seisab uhkelt heinasaad.

Ka meelitasid mereveed ja vahel pikad matkateed. Suvi oli tõesti hea, aga möödus üsna pea.

Las siis sügis astub õue, uued soovid minu põue. Nüüd tahan sõpru kohata ja palju tarkust koguda.

Kalmetu luulepäevade varasaliest

Väikeses kenas Kalmetu Põhikoolis jätkatakse õpetaja Ene Toomsalu eestvõtmisel toredat traditsiooni: igal aastal kogunevad koolimajja uusi värsse looma Viljandimaa luulehuvilised põhikooliealised õpilased. Eelmisest luulepäevast võttis osa 69 koolilast. Kuna Kalmetu koolis õppis kunagi kirjanik Viivi Luik, kes hakkas luuletama juba koolieas, siis kannab luulepäev tema nime. Luulekogumik, millest on pärit siinsed luuletused, on juba üheteistkümnes seda laadi teos, ning selle – nagu kõik eelmisedki – koostas Ene Toomsalu.

Eva Johanna Lepikova (Huvikeskus Kullu arhiivist)

Loodus

Loodus – see on mets.
Mets – see on loodus.
Looduses laulavad linnud,
nii väikesed kui suured.
Looduses kasvavad puud,
nii väikesed kui suured.
Looduses on vaikne ja hea,
seal rahulikult olla saab.
Ilus linnulaul ja puude kohin
mõtted minema viib peast.

Angela Linder Kildu Põhikoolist

Kellel, kes, keda, kellega

Ma olen tüdruk,
kellel vihmamärjad ripsmed.
Ma olen tüdruk,
kes armastab naerda.
Ma olen tüdruk,
keda kasvatab päike.
Ma olen tüdruk,
kellega rääkida saab paljust.
Ma olen tüdruk,
kes, keda, kellega.

Stevly Soomets Olustvere Põhikoolist

Ta

Ta on see, keda sa vajad,
ta on see, kes vajab sind,
ta on see, kellest sa hoolid
ja see, kellel sa hakkama ei saa.
Sa mõtled, et ilma ei oleks ka sind,
kuid kui üks päev teda enam ei ole,
siis mõistad, et teda polnudki sul vaja.

Karmen Ekbaum Viljandi Maagümnaasiumist

Kateksi

Vihmasajus, sügisese vihmasajus
seisame kateksi koos.
Kateksi – kätest kinni, südames soojus,
suure vahtra varjus.
Kirevatelt lehtedelt langevad piisad me näole –
tilk, tilk, tilks...
Ah, kui kaunis on see kõik,
mis igavesti kestma jääda võiks.

Liis Rützel Halliste Põhikoolist

Aastaaegade pere

Suusad, uisud nurgast välja,
sest tali tuli meile külla.
Jooksuga nüüd suusamäele,
kelgumäele, uisujäele.

Kevadega kaasneb sula,
palju vett ja õitepuhang.
Loodus ärkab taas ellu
ja ootab suve algust.

Suvi see toob palju rõõmu:
rannaskäike, laste lõbu.
Pärast suve algab sügis:
palju vihma ja palju pori.

Laura Kalam Kalmetu Põhikoolist

Tallinna Pelgulinna Gümnaasiumi 9 kl õpilaste lõputöid

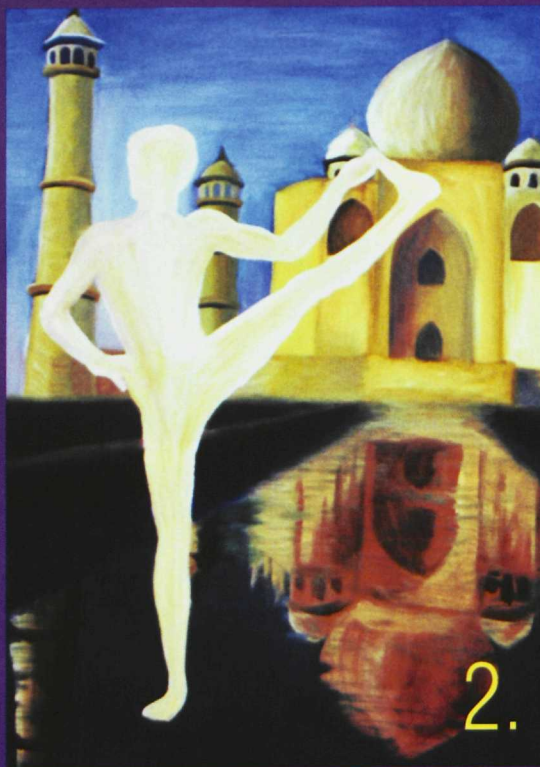
1. **Eva-Lotta Lee,**
"Mis järgmiseks?"
(osa lõputööst)

2. **Andrea Miku,**
"Tasakaal"
(osa lõputööst)

3. **Gerda Kirpson,**
"Kobe Bryant"

4. **Johanna Vooremaa,**
"Õine ja päevane taevas" I-II
(detail lõputööst)

5. **Kristi Sepp,**
"Polaarsus"

Metsarahva sügislaad

Segi metsarahvani olid jõudnud kuuldused Paunvere laadast ja sealsest nunnukursist. Nii otsustatigi metsasügavuses oma laad maha pidada. Nagu kõik teadsid, pidi igaüks mingi sügisanni laadale kaasa tooma.

Rebase arvates oli kõige ilusam ja toredam sügisand kana. Kohe, kui ta laadast kuulis, otsustas reinuvader Kiviseina Jülla käest ühe kana näpata. Orava arvates oli võit tal juba taskus, kuna ta otsustas viia pähkleid. Tema usk, et pole midagi ilusamat ja maitsvamat kui sarapuupähklid. Karu mõtles viia muidugi mesitaru, aga enne pidi ta selle leidma. Päntjal kaalus ka mõtet, et esitab oma pohlakogu, kuid siis nägi ta mesipuud ja jäi oma esialgse valiku juurde. Hunt plaanis omalt poolt jänese viia, aga nudisaba oli tal juba püütud ja pintslissegi pistetud. Uut varianti võsaviilem välja mõelda ei suutnud.

Lõpuks jõudis suupäev kätte. Metsarahvas lähenes oma andidega laadaplatsile. Karu oli pikal teel oma meetaru tühjaks söönud ja nii ei saanudki ta konkursist osa võtta. Pöder asetas kannule sarvetäie põdrakokki. Mäger veeretis enda eest tohutu suurt kivipuraviku kübarat. Siil viis võistlustulle kauni sügisvärvides lehekimbu. Osalejaid oli rohkesti.

Lagendikul seisis kast. Kõik üritasid piiluda, mis seal sees on. Metsarahva seas liikus kumu, et kastis on suur kullahunnik. Osavõtjate silmad särasid, sest kõik arvasid, et just nemad võidavad selle. Laada parimat polnud lihtne valida. Lõpuks võitis napi häälteenamusega mäger, sest nii suurt

Jevgenia-Sofia Mõhova Tallinna Linnamäe Vene Lütseumist

puravikku polnud loomad varem näinud. Kadedate pilkudega vaatasid rebane, hunt ja karu mägra poole, kes kasti avas. Kuid nende koonud venisid pikaks, kui avatud kastist pudenesid maha kuldset kasetukatid. Mäger aga oli õnnelik, sest nüüd võis ta talvele rahuliku südamega vastu minna.

Evelin Õunapuu Tudulinna Põhikooli 7. klassist

Mutt ja Vihmauss

Elas kord Mutt, kellele meeldis tennist mängida. Ühe päeval, kui ta Mägraga tennist mängis, uuristas Vihmauss tema väljakule augu. Mutt pahandas Vihmaussiga tema teo pärast. Mäger nägi nende vaidlust ja ütles: „Ärge tülitsege rohkem, see ei aita. Leppige ära.“

Mutt ja Vihmauss põrnitsesid teineteist ja leppisid ära.

Mõne aja pärast tuli Muttil mõte korraldada tennisetreening. Ta trükkis kuulutused, kus seisis: „Tennisetreening teisipäeviti kell 15.00 Muti õuel.“

Järgmisel päeval olid paljud kohal, isegi Vihmauss oli

kohale tulnud. Kõik proovisid ja varsti oli kõigil see mäng selge. Oli teisipäev ja loomad tulid trenni ning mutt teatas neile: „Varsti on naabermetsas tennisevõistlused ja meie võiksime osa võtta.“

Saabusidki võistlused. Kõik, kes kutsutud, olid kohal. Võistlus peetud, toimus autasustamine. Esimese koha saavutas Vihmauss, kes algul ei osanud üldse tennist mängida ja nüüd oli esimene. Metsaelanikud korraldasid pärast suure peo. Ja nüüd käivad nad kõigil võistlustel.

Miina Laugmaa Puurmani Gümnaasiumi 6. klassist

On üks asi, mida vajame elamiseks kõige enam. Isegi enam kui toitu, enam kui vett, enam kui maad jalge all. Ja kummisel kombel on just see asi nähtamatu ning käega kinni püüdmatu. Ja veel kummali semal kombel ei teagi me, mida see nii oluline asi täpselt sisaldab. See vältimatu asi on õhk. Ilma toiduta saame läbi nädalakese-paar. Ilma veeta päev-paar. Ilma õhuta vaid minut-paar.

Õhk ei aita ainult hingata. Kui poleks õhku ja me mingil imelisel kombel ellu jääksime, siis ei saaks me üksteisega rääkidagi – vaid õhus saavad heli lained edasi liikuda. Kukuvad alla lennukid ja linnud. Päikeseloojangu värvidki muutuvad tundmatuseni.

Õhk ei ole nagu vesi, et selles on üks ja ainus aine ja kõik. Õhus on mitmeid ained ehk gaase. On süsihappegaasi, on lämmastikku, on haruldasemaid gaase. Kuid vaid üks neist on loomadele ja seega siis ka inimesele hädavajalik. See on hapnik. Kuid ettevaatust! Kui te hingaksite ainult puhast hapnikku, siis üle paari päeva teie kopsud vastu ei peaks. Hapnik vajab lahjendamist – ja õhu lämmastik ning süsihappegaas on just need õiged lahjendajaid, mida on neli osa hapniku ühe osa vastu.

Tiit Kändler, teaduskirjanik

**Andke mulle
paras ports õhku!**

Meie värviline õhk

Õhk ei ole midagi püsivat, selle koostis on läbi Maa ajaloo muutunud ja muutub kindlasti edaspidi.

Kui elu Maal tekkis, mis juhtus umbes kolme ja poole miljardi aasta eest, polnud Maa kohal sellist õhku nagu praegu. Mis meile oluline – seal polnud hapnikku peaaegu ollagi. Ja ainult sellepärast sai elu tekkida. Sest hapnik on väga mürgine gaas. Nii, nagu ütleb ta nimigi, on ta võimeline hapendama. Raud roostetab ja laguneb, supp läheb hapuks ja tuleb ära visata ikka vaid hapniku töö tõttu.

Kuidas siis ometi ei saa meie läbi nii mürgise gaasita? See on üks elu tekkimise saladusi – kuidas tekkisid sellised algsed elusolendid, kes õppisid ära kasutama hapniku omadust hapendada nii, et sellest hapendamise tööst tekkiv energia enda kasuks tööle panna.

Esimesed ainuraksed bakterid, esimesed elusolendid Maal said tekkida just tänu sellele, et hapnikku polnud õhus ollagi. Nad poleks hapnikku talunud silma otsaski, kui neil vaid silm oleks olnud. Sest hapnik on väga aktiivne, ja reageerib teiste molekulidega väga usinalt, nii et neist molekulidest ei jäägi suurt midagi järele.

Kuidas hapnikku Maa õhu sisse kogunema hakkas, ega seda päris täpselt teatagi. Alguses võis see tekkida, kui vesi päikeselt tuleva väga energilise ultraviolettkiirguse toimel hapnikuks ja vesinikuks lagunes.

Hapnik läheb kergesti kaduma. Seda hävitavad vulkaanidest välja paiskuvad gaasid, seda soevad murenevad kivimid, see lahustub meredes. Kui Maale ilmusid suured mandrid, siis aitas seegi kaasa, et hapnikku enam nii palju õhus ära ei kadunud.

Kuidagiviisi õppisid bakterid, kes olid ainsad elusolendid Maal tervelt kaks miljardit aastat, ära kasutama Päikese kiirgust.

See oskus on alles praegugi elavatel taimedel, kes ju oma keha ehitavad üles päikesekiirguse energiast. Seda oskust nimetatakse fotosünteesiks ja selle tarbeks vajavad taimed õhust süsihappegaasi ning vett. Nad lagundavad need ained, et ehitada üles oma keha, ja tagajärjena tekibki hapnik. See on mürgine, sellest tuleb lahti saada.

Hapnik on bakterite saast. Nii, nagu inimene paiskab oma elektrijaamade korsinatest õhku enda jaoks mürgiseid gaase, sealhulgas vääveligaase, nii paiskasid väävlit söövad bakterid õhku hapnikku, peitudes selle mürgi eest ise sügavale veekihi alla või kaljupõue. Taimed armastavad süsihappegaasi, mitte hapnikku, mille nad endast välja paiskavad.

Taimed – nemad on pahupidi loomad mitte ainult selle poolest, et nad niisama ringi ei hulgu, vaid ikka kenasti ühe ja sama koha peal püsivad, nii et kui oled lille maha istutanud, võid järgmisel hommikul ikka kindel olla, et leiad ta samast kohast. Kui selle pole just nahka pistnud kits, kes ju paigal püsida ei mõista.

Loomad hingavad hapnikku sisse ja süsihappegaasi ning vett välja, taimed aga vastupidi – süsihappegaasi ja vett sisse ning hapnikku välja – kui vaid on võtta päikesevalgust ja vett.

Hiilgaslikud lendajad

On olnud aegu, mil õhus on olnud hapnikku rohkem kui praegu, koguni kolmandiku võrra rohkem. Ja hull lugu küll – tollel ajal, kui hapnikku oli nõnda palju – umbes 350 miljoni aasta eest – elasid hiigelpuudest metsade vahel hiilgaslikud

putukad. Kiilid ei olnud siis mitte paarikümne sentimeetrised, vaid ikka tubli paar meetrit pikad.

Kuidas siis nõnda? Aga sellepärast, et putukad on eriline rahvas, kes hingab hoopis teisiti kui meie. Nendel pole kopse, nad võtavad õhust hapnikku läbi nende kehas olevate peente torukeste, mis avanevad otse õhku. Seeläbi pääseb õhuhapnik putukasse, kus see jagatakse rakkude vahel laiali. Mida lühem on toruke, seda enam jõuab rakkudeni hapnikku.

Praegu ei saa lendavatel putukatel need torukesed olla üle viie millimeetri pikad. Kui õhus oleks kaks korda enam hapnikku, siis võiksid torukesed olla kaks korda pikemad.

Putukad saavad lennuks energiat täiel määral hapnikust. Tähendab, et kui õhus on hapnikku rohkem, saavad ka lendavad putukad olla suuremad.

Tore on kesksuvel olla kusagil väikese jõekese ääres, vaadata, kuidas õhk vaikselt liigutab igasugu kõrkjaid ja kuulata kiilide lennu tasast suminat. Kiil ei liiguta tiibu selleks, et meid rõõmustada. Temal tuleb vabaneda mürgistest gaasidest. Mida kiiremini kiil tiibu liigutab, seda paremini ta oma hingamise torustikku tuulutab. Kui hapnikku on õhus rohkem, võivad kiilid tiibu aeglasemalt liigutada. Praegusel Inglismaal on leitud kivistunud 300 miljoni aasta eest elanud kiil, kes sirutas oma tiivad poole meetri peale. Samal ajal elasid ka poolemeetrised maijõrnikad.

Polegi nii kole, et praegu on õhus vähem hapnikku.

Grillitud dinosaurused

Miiks ikkagi kadusid maamunalt dinosaurused? Seda võib küsida ka hapnikult. Ega me ju kunagi päris täpselt teada ei saagi, mis siis ikkagi dinosaurustele ei meeldinud.

Kindel on see, et 65 miljoni aasta eest tabas Maad hiigelmeteoriit, mis nõnda palju igasuguseid aineid atmosfääri paiskas, et seepeale kliima muutus ja saarustele enam kontimööda ei olnud.

Kuid üks võimalus on, et saarused hävisid hoopis hiiglaslikus tulekahjus. Sajast paigast Maal on leitud õhukest kivimikihti, mis on rikas sellisest haruldasest elemendist nagu iriidium. Ja see kivimikiht on just sama vana kui aeg, mil dinosaurused kaduma hakkasid.

Iriidiumi on Maal väga vähe, palju vähem kui kulda. Ent seda leidub suhteliselt palju meteoriitides, kaks korda enam kui kulda. Kui meteoriit Maaga kokku põrkas, paiskus üles peen tolm, kandus üle Maa ja ladestus lõpuks kivimiks.

Kuid paljudes leiupaikades on iriidium segatud tahmaga, mis on tekkinud samal ajal. See ongi viinud mõned teadlased mõttele, et meteoriidiplahvatusega kaasnes hiiglaslik kahjutuli, mille leekides põles ära neljandik Maal elanud taimedest ja loomadest. Ühesõnaga – dinosaurused küpsetati hiiglaslikus grillhjus.

Kui nii, siis seda hiigelpõlengut soodustas toleaeagne õhk. Õigemini see, et õhus oli praegusest palju rohkem hapnikku.

Tuli vajab hapnikku. Seda vajab ka iga rakk meie keha rakkudest, mida on kokku kolm korda nii palju, kui elab praegu inimesi Maal. Nõnda põleb igas meie rakus omamoodi ohjeldatud tuli, mis annab meile vajalikku energiat.

Olgem siis rõõmsad, et õhk on ainus eluks vajalik aine, mis on meile siiani veel tasuta.

Igal lapsel on õigus raamatuid lugeda!

Võib-olla pani pealkiri mõne lapse muigama: mis õigus – raamatute lugemine on hoopis tüütu kohustus, mida õpetajad pidevalt nina peale määrivad!

Kuid samas on maailmas tuhandeid – isegi miljoneid – lapsi, kellel pole ainsatki raamatut ja kes ei tunne teismelisenagi korralikult kirjatähti. Sellest kõneldi muuhulgas ka **IBBY (International Board on Books for Young People ehk Rahvusvahelise Noorsooraamatute Nõukogu) 32. kongressil**, mis toimus 8. – 12. septembrini Hispaanias, Santiago de Compostela linnas. Lisaks rohketele ettekannetele ja arutlustele oli kongressi kavas ka kolm tähtsat autasustamistseremoniat.

Kaks Leelot IBBY diplomitega.

LIBRARIA REDREIRA

CLUB KIRICO - CEGAL

Eesti delegatsioon (vasakult) Leelo Tungal, Leelo Märjamaa ja Mare Mürsepp

Asahi Lugemise Edendamise auhindu jagatakse just vaesemates piirkondades tegutsevatele inimestele ja asutustele, kes püüavad aidata lastel lugemisoskuse kaudu paremale järjele jõuda. Preemiat annab välja **Jaapani meediakompanii Asahi Shimbun**. Jaapanlased oskavad lugemist kui hariduse alustuge hinnata, kuid Ghanas, kus lihtrahvas on sajandeid kirjaoskamatusena harjunud, polevatki nii lihtne lapsevanematele selgeks teha, et nende lastel pole lootustki paremaid töökohti leida, kui nad maast-madalast lugema ei harju. **Ühe Asahi auhinna pälviski Ghanas tegutsev Osu Lasteraamatukogu Fond, teine preemia anti Columbia projektile „Silmaga nähtav raamatukogu nähtamatutele lastele“**. Tõepoolest: ka neil lastel, kes majanduslikel või ka muudel põhjustel ei puutu kokku raamatutega, jäädes ühiskonnale nähtamatuks, on samasugune õigus lugema õppida ja lugeda kui jõukate ja haritud perede järeltulijatel! Selleks tuleb nendegi tarvis luua tasuta raamatukogusid.

Meil siin Eestis – nagu enamasti Euroopast – õpitakse tähti tundma juba lasteaias ja raamatukogude riivulid on lasteraamatute all lookas, oleks lastel ainult aega ja tahtmist lugeda!

Vähemuste jõud

Kongressi alateemaks oli „**Vähemuste jõud**“. Vähemusi on teadagi mitmesuguseid – mõnel pool on vähemuses lugemishuvilisi poisse, mõnel pool tüdrukuid. Vähemuse hulka kuuluvad ka näiteks nägemispuudega lapsed, kelle jaoks tuleb teha hoopis teistsuguseid raamatuid kui nägijatele. Suurtes riikides on rohkesti vähemusrühvusi, kelle lastele on ilmtingimata vaja ka oma emakeelseid raamatuid. Ka murretel on oma osakaal – oleks ju kahju, kui näiteks Kihnu ja Setumaa lapsed unustaksid oma esivanemate keelerikkuse! Meie lastekirjanduse uurija, Tallinna Ülikooli

õppejõud **Mare Mürsepp** tutvustas huvilistele nii kihnu- kui ka setukeelset aabitsat, mis äratasid suurt huvi. Kui Hispaanias on elanikke ligi 47 miljonit, siis võib tunduda küll imena, et nelikümmend seitse korda väiksema rahvaarvuga riik jaksab välja anda lisaks kirjakeelsetele ka murdekeelseid õpikuid!

Hispaanias endas on neli ametlikku keelt: lisaks hispaania keelele kõneldakse piirkonniti veel katalaani, baski ja galeegi keelt. Santiago de Compostelas, mis asub Galicia maakonnas, olid paljud sildid kakskeelsed – hispaania ja galeegi keelel pole küll välismaalaste meelest suurt erinevust, kuid kohalikule rahvale on oma keel ikka kõige tähtsam ja ilusam.

Meie rahvaarv on küll väike, kuid häbenema me oma lasteraamatute sisu ja väljanägemise pärast ei pea.

IBBY aunimekirja on varasematelgi aastatel kantud eesti lastele tuttavaid nimesid nagu **Vladimir Beekman**, **Andrus Kivirähk**, **Edgar Valter** jt, Santiago kongressi ajal lisandus sinna veel kolm autorit: **tõlkija Leelo Märjamaa** (raamatu „Tiiger virgub“ tõlke eest), **kunstnik Urmas Viik** (raamatu „Jõemehike“ kujunduse eest) ja **kirjanik Leelo Tungal** (raamatu „Seltsimees laps ja suured inimesed“ autorina). Oli ikka päris uhke tunne vaadata kuldse kleepsuga kaunistatud eestikeelseid raamatuid ilutsemas teiste autasustatute seas Santiago Kongresside Palee avariilil. Aule ja kuulsusele lisandus veel kena diplom ja mälestusaldrik. Kongressist võttis osa 74 riiki ja kaugeltki kõigi maade raamatud polnud autasu pälvijate seas.

Kui me Leelo Märjamaaga oma auhinnad olime kätte saanud (Urmas Viik ei saanud kahjuks kongressile tulla), siis võisime rahulikuma meelega jälgida järgmist tseremoniat: **Hans Christian Anderseni medali** laureaate autasustamist. Seda tähtsat preemiat jagatakse kirjanikele alates 1956. ja illustraatoritele alates 1966. aastast. Kandidate oli esitatud väga palju, teiste seas ka mitmekülgne soome kirjanik Hannu Mäkela, kelle „Härä Huud“ eesti lapsedki tunnevad. Rahvusvaheline žürii valis nende hulgast välja 5 finalistit. Lõpuks selgusid laureaadid: **kirjanikumedali** pälvis inglase **David Almond** ja **kunstnikuauhinna** saksa raamatuillustraator **Jutta Bauer**.

David Almondi esimene noorteromaan „Skellig“ on ilmunud ka eesti keeles, loodetavasti tõlgitakse edaspidi ka tema teisi raamatuid – igatahes jätsid kirjaniku esitatud katkendid oma uudisteostest mulje, et tegu on vaimukate ja fantaasiaküllaste teostega ning medal on auga ära teenitud.

Jutta Bauer pole küll enam plikake – oma 55 eluaasta jooksul on ta teinud rohkesti nii raamatupilte kui karikatuure, kuid oma viimast, lambakesest jutustavat pildiraamatut „Selma, ehk Mis on õnn?“ tutvustades jättis ta väikese

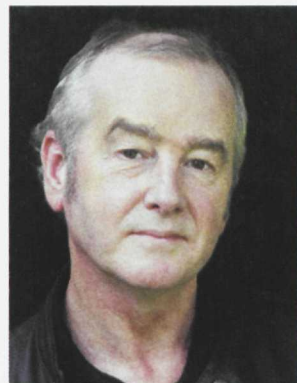
õnneliku koolitüdrukul mulje. Kui ikka kunstnik ise armastab oma loodud tegelasi, siis meeldivad need ka lugejatele!

Püha Jakobi linn

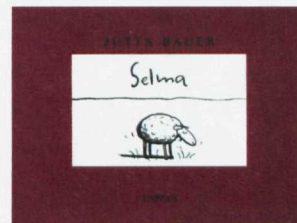
Mõne lausega ka Santiago de Compostelast – imekaunist Galicia linnast, kus IBBY kongress toimus. Linn pole kuigi suur – seal elab ca 93 000 inimest, kuid kõik iidsed tänavad ja väljakud on väga rahvarohked, kuna Pühale Jakobile (hispaanlaste jaoks Jagole) pühendatud linn on üks kolmest suurest katoliiklike palverändurite sihtpaigast. Otsetõlge linnanimest oleks „Tähevälja Püha Jakob“. Võimsa katedraali ees seisab alatasa pikk-pikk järjekord, kuid oleks ekslik arvata, et palverändurid on puha mustades maani rüüdes mungad – otse vastupidi, matkajepid käes, rändab linnas röömsalt ringi nii noorte- kui ka lasterühmi. Linn kanti juba 1985 UNESCO maailmapärandite nimekirja ning aasta 2010 on kuulutatud Pühaks Aastaks.

Näib, et Hispaanias on lapsed au sees: igatahes kinnitas kuningriigi kaunis ja noor kultuuriministrinna IBBY kongressi avamisel, et mullu ilmus seal 1200 lasteraamatut, neist 54 % hispaanlaste looming. Enamjagu neist on nii ilusad, et tahaks kohe kähku hispaania keele ära õppida. Aga – kes see keelab!

Leelo Tungal

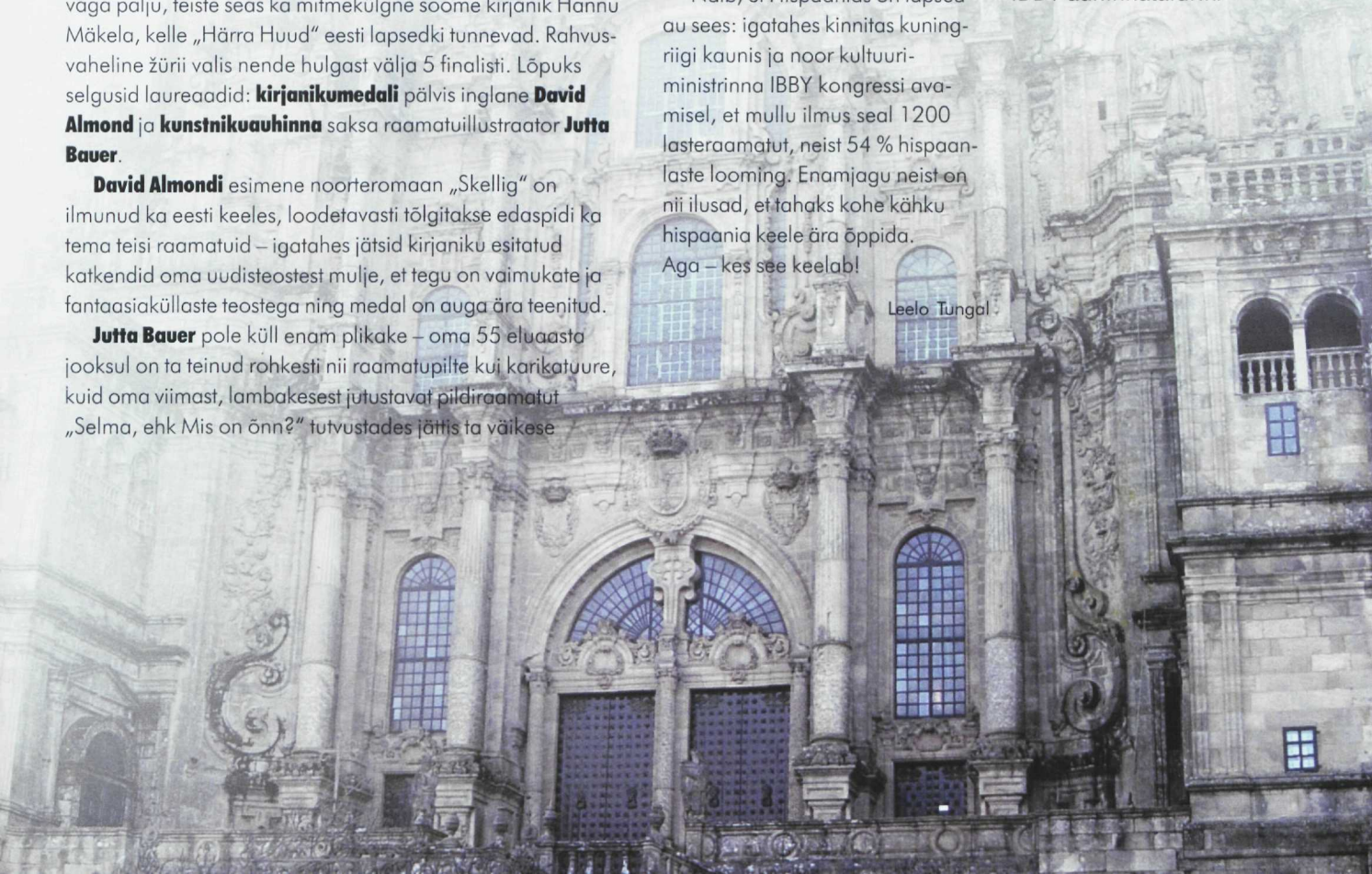
David Almond

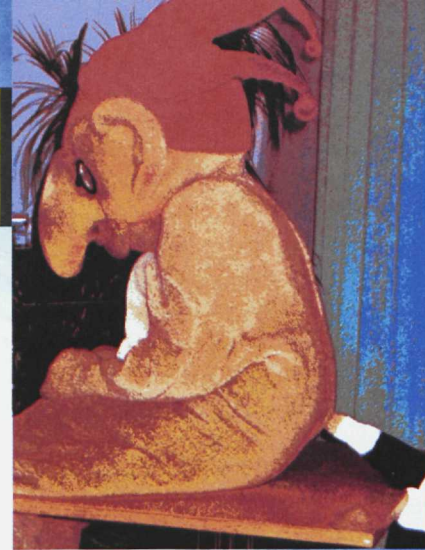

Jutta Bauer'i "Selma"

IBBY auhinnataldrik.

#20
09/2010

Lembitu mõistatus

Õpetaja Kleebikale meeldib üle kõige kleepida ja erinevaid asju meisterdada. Samuti armastab ta paberist voltimist.

Tihti peale on selleks vaja kõigepealt A4 paberist ruut lõigata. Kuidas seda kõige lihtsam teha on, võid näha kõrvalolevalt jooniselt. Olgu öeldud, et hallid on voltimisjooned.

Kumb on aga pikem, kas A4 paberi külg (A) või tekkinud diagonaal (B)?

Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse lahenduseks on, et rongijuht oli täpselt sama vana, kui sina, hea lugeja. Algas ju mõistatus lausega: "Kujuta ette, et SA oled selle rongi juht..."

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

www. Maagiline Maailm.net

Mõistatuse tegi Ande

Hans Christian Anderseni medali võitnud D. Almond on

- a) inglane
- b) hispaanlane
- c) iraaklane

Viljandimaa iga-aastased luulepäevad toimuvad

- a) Karksis
- b) Kalmetul
- c) Suure-Jaanis

Nii suure kui ka väikese koera skeletis on luid

- a) 250
- b) 2500
- c) 520

Tuli vajab põlemiseks

- a) vesinikku
- b) hapnikku
- c) lämmastikku

Teadlasterühm, keda juhtis Jean-Benoit Charrassin, kasutas Antarktika jäätekke uurimiseks

- a) jääkarusid
- b) pingviine
- c) merielevante

Inimkehas leiduvast süsinikust saaks valmistada pliitaseid

- a) 9
- b) 900
- c) 90

■ Vastused leiad just sedasama numbrit tähelepanelikult lugedes. Saada oma vastused toimetusse enne 5. novembrit 2010! Õigesti vastanute vahel loosime välja lahedaid auhinnaraamatuid!

Kalakajakaid pesitseb Eestis

- a) 1500 – 2000 paari
- b) 15 000 – 20 000 paari
- c) 150 000 – 200 000 paari

IBBY congress toimus tänava

- a) Itaalias
- b) Hiinas
- c) Hispaanias

Õpetaja küsib: „Õpilased, kes teist oskab öelda, miks me äikese ajal näeme kõigepealt välku ning alles siis kuuleme mürinat?“

Juku: „Mina tean! See on sellepärast nii, et meie silmad on kõrvadest eespool!“

Juku läheb raamatukokku ja viskab laenutatud teose prantsatades lauale: „No see raamat on ikka megaigav! Mitte ühtki seiklust, mitte ainsatki nalja, ja tegelasi nii palju, et eluilmaski ei jää kõigi nimed meelde!“

„Oi!“ hüütab raamatukogu juhataja. „Lõpuks ometi ilmus välja see telefoni-raamat, mida me juba ammu oleme taga otsinud!“

„Juku, kas sul on ka mõni lemmik-spordiala?“ küsib õpetaja.

„Jah, õpetaja – see on poks!“

„Miks just poks?“

„Isa ütleb, et poks on terve meie pere toitjal!“ kiidab Juku. „Tänu poksile on meil korralik maja, hea auto ja ilus suvila!“

„Ma ei teadnudki, et su isa on nii kõva poksija!“ imestab õpetaja.

„Ei, poksija ta küll ei ole – hoopis hambaarst!“

„Juku, kas su tervis on ikka korras?“ küsib õpetaja murelikult. „Sa oled täna nii imelikult kahvatu!“

„Pole mul viga midagi!“ lööb Juku käega.

„Lihtsalt ema viis mu eile õhtul väevõimuga vanni ja pesi puhtaks...“

Juku istub koos sõbraga koolisööklas ja nuriseb: „No küll täna on kohvil vastik maitse!“

„Mis kohvil?“ imestab sõber. „See, mida me joomes, pole mingi kohv, vaid hoopis tee!“

Tuleb kokatädi, kann käes, ja küsib:

„Poisid, kas kalkan teile veel veidike kakaod juurde?“

Jukul saavad õngitsedes vihmaussid otsa. Poiss mõtleb natuke, rebib siis kaasas oleva ajalehe küljest pabeririba, kirjutab sellele „Olen vihmauss!“ ja kinnitab õngekonksu otsa.

Ei möödugi palju aega, kui õngekork hakkab vappuma. Juku tõmbab raskeks muutunud õnge veest välja ja näeb, et konksu otsas ei rüpuigi enam pabeririba, vaid hoopis... vettinud lauatükk.

Poiss võtab lauajupi pihku ja loeb sellelt „Olen angerjas!“

„Poiss, kus sa nii kaua ringi hulkusid?“ pahandab ema Jukuga, kes alles kell üksteist koju jõudis.

„Olin Antsu pool külas!“

„Nii kaua! Kas Antsu ema sinust lõpuks ära ei tüdinunud?“

„Otse vastupidi!“ kiidab Juku. „Ta hüüdis pidevalt hästi valjusti, et ainult mina nende kodust veel puudusin!“

Kes on istudes pikem kui seistes?

Koer.

Millal koera kohta ei saa koer öelda?

Siis, kui neid on kaks – siis on nad juba koerad

Miks mustad koerad söövad rohkem kui valged?

Sellepärast, et musti koeri on rohkem.

Millal koer ei haugu auto tagaistmel?

Siis, kui ta tõstetakse esiistmele.

Miks koer ei söö vatti?

Ta ei taha topiseks muutuda.

Milline peab olema koera peremees, et ta saaks oma koera õpetada?

Veidi targem kui koer.

Kes kannab siilnahkset kasukat?

Siil ise.

Kuidas saab püüda kahte siili?

Püüa kõigepealt kinni kolm siili, seejärel lase üks lahti.

Missugune on kõige popim nali siilide seas?

„Kas sa ei sügaks natuke mu selga?“

Mis saab siis, kui siili ristata maoga?

Kaks meetrit tugevat okastaati.

Kes on loomadest kõige tugevam?

Tigu – ta kannab eluaeg kõikjal oma maja seljas.

Silvia Sigrīd Sillaots Tartu Kunstigümnaasiumist.
Mulluselt karikatuurivõistluselt „Mida naerad, koolijüts?“

Tühjuses

Ma mõtlen ja olen siin.
Nii olen üksik,
kuid see pole mulle piin.

Mõlgun oma mõtetes,
saan olla iseendaga.
Olen koos teistega,
kuid samas lihtsalt endaga..

Ma istun ja saan jälle üle.
Täiesti niisama,
mul on seest tühi,
kuid kaugel on olemas midagi!
Ma tunnen ja tean,
ma ütlen, et pean.

Ma tunnen juba valgust,
see kiirgab mu seest.
Ja kui kohale jõuan,
siis ma tean, et
ma pole enam siin!
Tühjuses.

Sügis

On olemas külm,
see kaasa viib kõik,
ta kaasa viib sooja
ja õied, lehed.

Siiski kaasa ta ei vii
minu mälestusi helgeid suvest.
Ja tükikest minu pruunist jumest.

Pontule

Laul rõõmus oli suur,
kui nägin sind väljas,
kanade näljas
ning saba su tegi lipa-lipa.

Sa olid nii õnnelik,
nii rahulik,
nii armas.
Ja mis kõige enam,
sa olid meie sõber.

Jääd igaveseks minu juurde nüüd,
sa valvad meid ikka dүүd,
kannad meie eest hoolt.
Lihtsalt häält sul pole enam iial!

Nii imelik, aga siin on tühjus.
Ma ei kuule enam iial su haukumist
ja sinu nuuksumist.
Siiski tea, et armastan ja igatsen sind alati.

Viimane kord

Nüüd alanud on sügis,
Aeg on minna kooli.
Ära nuta, linnukene,
Sul aega on veel juunikuuni.

Siis lendad ära igaveseks,
kuid mälestuse jätab maha
oma naerust ja laulust,
naudi aega siis,
mis jäänud on veel,
sest see aeg on möödumas!

Anna - Maria Uulma Saue l t

Tere, minu nimi on Anna-Maria Uulma. Alustasin selle aasta sügisest oma õpinguid Saue Gümnaasiumi humanitaarklassis. Olen 16 aastane ning mulle meeldib väga tegelda kirjutamisega. Heale Lapsele kirjutasin esimest korda, kui olin 10 aastane. Luuletamise avastasin enda jaoks aga alles hiljuti, suve lõpus. Enne seda kirjutasin peamiselt proosat. Tegelen veel näitlemise, tantsimise ja muusikaga, vabal ajal olen ka koos sõpradega. Minu jaoks on iga inimene omamoodi isiksus, sest me kõik oleme isiksused, lihtsalt mõned meist pole ennast veel leidnud.

Minu üks moto elus on see, et ära kardada kunagi midagi ning ära anda alla ja muidugi jää alati iseendaks ning ära lase ennast kellelgi teisel muuta. Elu on väga ilus, naudi seda!

Mustkunst

Trikk

Üha enam sundisid külmad oktoobriilmad lapsi õuest toaseinte vahele. Õnneks aga oli Potiste kooli 5A klassi kambal oma salakoht. Selle olid nad juba aasta tagasi pooljuhulikult avastanud.

Nimelt viis Ehmundi kodus pööningule salauks. Õigemini ei olnudki see uks – tõenäoliselt oli seal siiski kunagi ka uks ees olnud, ent praeguseks oli alles jäänud vaid ukseava, kust Edmundi kartlikud vanemad ei julgenud kunagi sisse minna ega isegi uut ust ette panna.

Loomulikult ei julgenud ka Ehmund algul oma jalga sellesse pimedasse ruumi tõsta, ent kui isegi kõik tüdrukud näitasid, et seal midagi hirmsat ei ole ning Lembit lambilüliti avastas ja tõestas, et see ruum polegi nii pime, võttis ka Ehmund südame rindu.

Nii saigi sellest 5A kambajõmmide salajane kogunemispaik, kus tihti pärast kooli koos istuti, mängiti ja aega veedeti. Mänge oli seal aga lademetes – leida võis nii uuemaid nagu Alias või Imago kui ka vanemaid nagu Reis ümber maailma või Tsirкус. Pööning oli ka piisavalt suur, et peitust või isegi keerukuju mängida. Igav ei hakanud seal kunagi.

Kuid oli teisigi, kes sellest teadsid. Kõigepealt loomulikult laste vanemad, ent nemad ei käinud seal kunagi.

Salajasest kambrist teadis ka Arket, kes oli Potiste kooli 4. klassi kõige aktiivsem poiss. Üldiselt oli ta tore ja lõbus kambajõmm, ent tema üliaktiivsus muutus kergesti väsitavaks. Arket tahtis nimelt kogu aeg „actioni keskel olla“, nagu ta ise ütles, ja mõnda mängu oli temaga täiesti võimatu mängida. Näiteks Imagos nõudis ta, et iga ruudu peale kirjutatakse tema nimi ning Aliasiski kippus ta pidevalt vahele hõikuma.

5A kamp oli just pärast koolipäeva pööningule kogunenud. Poisid arvasid, et oleks lahe vaime välja kutsuda. Sama meelt olid ka üksikud tüdrukud. Mõned tüdrukud ja Ehmund kartsid ja arvasid, et võiks midagi ohutumata teha.

„Hei!“ kajas järsku üle katusekambri Arketi hele hääl. „Mis teete? Ma mõtlesin, et tulen ja vaatan ka, mis toimub.“

Lapsed ohkasid – mõni isegi veidi kergendatult. Kui Arket seltskonnas on, ei tule vaimude väljakutumisest küll midagi välja.

Lembit märkas mängude hulgas vedelevat doomino komplekti. „Ma mõtlesin just, et teeks ühe triki,“ ütles ta ning haaras doomino oma kätte. „Arket, kas sa oleksid abiline?“

„Jah, muidugi, alati, kindlasti!“ oli poiss elevusega nõus.

Lemps laotas doominoklotsid Arketi ette: „Kõigepealt on mul mõned küsimused, et su mõtlemist paremini tundma õppida. Vasta neile nii ausalt kui saad ja esimese vastusega, mis pähe tuleb.“

„Okeiiiiii,“ kilkas Arket rõõmust, et saab tähelepanu keskmes olla.

„Mis su lemmikvärv on?“ küsis Lembit.

„Roheline. Tegelikult tahaksin ma, et mu silmad oleksid ka rohelised. Erkohelised nagu taevas. Ei, taevas ei ole roheline, hoopis sinine on. Nagu muru. Või...“

„Sa ei pea nii pikalt selgitama,“ katkestas Lemps, „Kas sulle meeldib rohkem filme vaadata või raamatuid lugeda?“

„Filme vaadata.“

„Mis su lemmiktund on?“

„Vahetund.“

„Kas kassid või koerad?“

„Koerad. ma arvan...“

„Okei...“ jäi Lembit mõttesse. „Sellest vist piisab.“

Aeglaselt võttis ta laualt ühe doominoklotsi, mõtles siis ümber ja pani selle lauale tagasi. Vaadates veel korra Arketile sügavalt silma, võttis ta laualt selle kõrval olnud klotsi ja ulatas selle Sibüllele: „Hoi seda, palun, kogu aeg kindlalt enda käes.“

Arketi poole pöördudes jätkas Lemps: „Moodusta nüüd neist doominoklotsidest ring, nagu mängiksid tavaliselt doominot. Ehk et samade numbritega otsad on teineteise vastas.“

„Okei,“ asus Arket õhinal tööle.

Doominoklotside paigaldamine võttis tal omajagu aega ning sel ajal sai 5A klassi kamp rahus omi mängida. Lõpuks olid poisil kõik klotsid ära kasutatud, aga täiuslikku ringi tal siiski kokku saada ei õnnestunud – üks oli puudu.

„Sibülle, vaata, kas see klots, mille ma sulle enne andsin, sobiks?“ küsis Lembit.

Tüdruk võttis hoolega valvatud doominoklotsi taskust välja ning selgus, et just see klots oligi puudu, et täiuslikku ringi lõpetada!

Järgnevad mitu nädalat käis Arket Lempsi kannul nagu jalgadel takjas, pärides, kuidas poiss nii täpselt teadis, milline klots tal puudu jääb.

Kuidas Lembit seda tegi?

See trikk on täiesti isetoimiv. Nimelt on doomino komplekt alati selline, et kui kõik klotsid üksteise järgi ritta laduda, moodustavad need täiusliku ringi. Seega ei olnud mingit vahet, millise klotsi Lemps valis. Arketilt küsitud küsimused tema mõttemaailma kohta oli puhas näitlemine, et jätta muljet, nagu suudaks ta Arketi käike ja valikuid ette arvata.

Ühe riski Lemps tegelikult võttis – selleks, et trikk toimiks, ei tohi komplektist ühtegi klotsi puudu olla. Kuna poiss leidis doominoklotsid aga pööningult, ei saanud ta kuidagi kindel olla, et seal kõik jupid olemas on.

Sinine liblikas, koer ja kass

ord elas ühes punases maamajas sõbralik ja igati viisakas hundikoer, kes ei haukunud ega urisenud inimeste peale. Nimeks oli tal Caesar.

Koer oli küllaltki suurt kasvu, pruunide käppade ning musta kehaga. Tema armas must nina oli alati parajalt niiske, jättes riitele mõneks ajaks väikese laigu, kui ta oli kedagi nuusutanud. Caesarile otsa vaadates lummasid esmalt tema suured pruunid silmad, millest peegeldus ustavus ning soojus. Kui temaga räägiti vaikselt ja sõbralikult, ajas ta kõrvad kikki ning kallutas pead vasakule, seejärel paremale ning tegi näo, et saab kõigest aru.

Caesar oli harjunud sellega, et on majas peremees, sest ühtki teist looma peale tema majas ei olnud. Tal oli hea elu. Pererahvas hoidis teda, mängis temaga. Kogu tähelepanu oli aastaid vaid Caesaril olnud ning ta ei osanud arvatagi, et peab seda kellegagi jagama hakkama... Siiski, ühel päeval see olukord muutus.

Kolmapäeva keskpäeval tuli õuele üks helesinine auto. Seal väljus üks naisterahvas, kelle käes oli pruun kast, mis hetkeks asetati.

„Mis seal kasti sees küll olla võib? Kas midagi mulle? Midagi söödavat? Hirmsasti tahaks konti...“ mõtles Caesar keelega üle nina tõmmates ja kastile vaikselt lähemale hiilides.

Järsku pistis kasti seest pea välja aga hoopis üks väike pruunikirju kiisuke. Tema vurrud olid pikad, nina roosa ning suurte silmade värviks taevasinine. Nähes koera, upitas ta enda päris kasti servale ja vaatas üksisilmi Caesarit. Kui koer aga sammukese lähemale tuli, tõmbus kassike turri ja hakkas turtsuma, mille peale pidi koer sammu tagasi astuma ja

edasist tegevust eemalt jälgima. Ta kuulis, et pererahvas kutsus uut asukat Kittyks.

„Kas see väike loom tuli meile külla?“ mõtles koer endamisi suure põõsa alla pikali heites ja nina käppadele toetades.

Kuid Kitty toodi päriks. Nüüd pidi koer arvestama ka selle väikese olevusega, kelle jaoks kõik oli uus, kes alles avastas maailma. Caesariga tal häid suhteid polnud. Ta ei kartnud koera, vaid lihtsalt ei sallinud teda. Kitty'l oleks see justkui juba emapiimaga kaasa antud, et koer ja kass ei ole sõbrad, koerast tuleb eemale hoida.

Kogu pererahva tähelepanu oli nüüd Kitty'l ja loom oli ise sellega ülimalt rahul. Talle lubati kõike. Aga kui ta hellitustest tüdines, siis võttis ta kasutusele oma teravad küüned ning põgenes kusagile kapi taha, kust teda kätte ei saadud.

Caesar jälgis kõike kaugemalt. Kui ta läks pererahva juurde, et ka teda paitataks, siis aeti ta üsna varsti minema. Koer muutus iga päevaga järjest kurvemaks. Talle tundus, et tema pere ei taha teda enam...

Koer püüdis aja jooksul siiski nii mõnelgi korral uue maja-elanikuga tutvust teha. Kass lebas parajasti diivanil, kissitas silmi, püüdis magama jääda. Tema nurrumine kostis kaugele.

„Tere...“ pöördus koer ettevaatlikult kiisu poole. Viimane tõstis pea üles, vaatas koera ja lasi seejärel nina uuesti käppadele vajuda.

„Kas sa ei näe, et ma hakkasin magama jääma?“ küsis kiisu teravalt.

„Ee, nägin küll, kuid mõtlesin, et sa nagunii päevast päeva magad ja ehk on sul heik aega ka minuga rääkimiseks?“ uuris koer, püüdes Kittyt mitte ärritada. Kiisu ei vastanud.

„Ma kuulsin, et su nimi on Kitty...“ püüdis koer juttu teha.

„Õigesti kuulsid. Olen jah Kitty! Illus nimi mul, kas pole?“ ütles kass üleolevalt.

„Illus nimi muidugi! Mina olen Caesar! Räägitakse, et sa jääd siia meie juurde elama. Arvasin, et võiksime siis sõpradeks saada... Mis sa kostad?“ küsis koer arglikult. Kitty kihistas nüüd oma kassinaeru, tõusis istukile ja hakkas käppi puhastama.

„Oled sa varem näinud või kuulnud, et kass ja koer on sõbrad?! Mõtlesin nüüd ka! Sina oled k o e r ja mina k a s s ! See ei ole lihtsalt võimalik. Kahju küll!“ purustas Kitty koheselt Caesarit ootused paremaks läbisaamiseks. „Ütle, kas sa oled kade? Aga mis teha – ma olen armas kiisu! Sina oled juba suur ja vana ning mis nad sinust ikka vaataksid! Mina olen nüüd kõige tähtsam!“ ütles Kitty välja just selle, mida Caesar oligi kartnud – teda ei hinnata enam. Koer muutus kurvaks. Ta mõtles siiski teha veel ühe katse.

„Kitty... Aga kuna sa oled siin alles uus, siis äkki ma võiksin sulle ümbrust näidata. Tutvustaksin sulle küla kasse, parimaid peidupaiku. Tahad?“ küsis koer.

„Sa ei jäta ikka järele! Ma saan ise hakkama! Ma olen toakiisu! Mind ei aeta välja! Ja miks ma peaksingi tahtma tutvuda mingisuguste hulkurist kõutsidega? Saan veel mõne haiguse külge!“ oli Kitty endiselt teravmeelne. Caesar andis alla. Ta läks kuuti ning mõtles oma elu üle järele. Siis nägi ta, kuidas perenaine tuli õue, kiisu süles.

Kitty asetati maha, et ta näeks ka looduse ilu, nuusutaks lilli, kuuleks linnulaulu, näeks päikest. Talle oli kõik võõras. Murul astudes tõstis ta käpad kõrgele-kõrgele, siis tegi mõned hüpped. Ta nägi eemal kasvamas võilille, püüdis end teha madalamaks kui muru ning asus vaikselt ohvri poole hiilima. Perenaine itsitas kõrval. Kass jõudis juba üsna lille lähedale, peatus ning tegi suure hüppe, maandudes otse kollase võilille õiele. Nähes, et lill vastu ei hakka, temaga mängida ei taha, turtsus ta veidi ning kõndis edasi. Caesar suundus ka mänguliste poole, kuid nähes, et kass ehmuib, ajas perenaine koera minema. Viimane läks lonkides tee poole.

„Mind ei taheta. Mis ma siin ikka teen... Lähem parem minema mõneks ajaks...“ mõtles koer endamisi.

Ta jalutas kodust veidi eemal oleva vana maja juurde. Viskas end sinna pikali ning püüdis magama jääda. Äkki lendas tema ninale jalga puhkama suur sinine liblikas. Caesari kõrvad hakkasid liikuma. Ta avas silmad ning nägi sinist olevust oma ninal.

„Mida sa mu ninal teed?“ küsis koer sõbralikult.

„Ma puhkan. Mul on pikk tee selja taga ja ma lihtsalt ei jõudnud edasi minna... Tead, kes ma olen? Ma olen liblikas. Kui täpsem olla, siis harilik taevastiib. Ma kuulun sellisesse tähtsasse gruppi nagu siniliblikaste sugukond! Oled sa kuulnud sellest varem? Ei ole, jah... Seda ma arvasingi. Minu nimi on Leena! Kuule, ega sa siis ei pahanda, et ma siin sinu nina peal istun? Su nina on nii mugav, pehme...“ kõneles sinine kaunitar oma peenikese häällega.

„Ei pahanda ma sugugi, kuid ma justkui kuulsin, et kodust keegi hüüab. Ma peaksin vaatama minema, äkki on midagi juhtunud,“ arvas Caesar.

„Ma kuulsin ka, et midagi seal nagu toimuks. Kuid kas sina oled Kitty? Minu arvates hüütakse just kedagi Kitty nimelist,“ teatas liblikas.

„Ei, mina olen Caesar. Aga Kitty on meie maja uus asukas. Ta on kass! Ja väga upsakas kass. Tahtsin temaga sõbraks saada, kuid ta näitas vaid oma kassiiseloomu ega olnud minust üldse huvitatud,“ rääkis Caesar nukralt oma kurvast elust.

„Ehk lähed siiski vaatad, äkki saad otsimisel abiks olla. Tulen ka appi, siit kõrgemalt näen paremini!“ arvas sinine iludus.

„Ei tea midagi, kas näed paremini. Kitty on alles nii väike, et ta ei paista muru seestki välja. Aga ehk on sul õigus,“ ütles koer pärast mõne hetkelist mõttepauzi. „Peaksin teda otsima minema! Sinu abi kulub ka midugi ära! Mine sina sinnapoole ja mina lähen teisele poole.“ Liblikas lendaski minema ning koer suundus vaikselt hoovi. Nähes pisarais perenaist, tahtis koer teda lohutada minna. Perenaine läks koerale vastu.

„Kus Kitty on? Otsi üles!“ ütles ta Caesarile, mille peale ajas viimane kõrvad kikki ja hakkas ninaga mööda maad nuhkides ringi liikuma. Liblikas oli juba näinud puu otsas üht pruuni olevust.

„Kas sina oled Kitty?“ hüüdis liblikas juba eemalt, minnes väiksekeelsele lähemale.

Autori fotod

„Mina jaa... Ma ei julge siit alla tulla... Olin perenaisega õues, kui siis järsku hakkas peremees mingisugust lärmi tegema. Ma kohkusin ning nüüd ei saa siit enam alla,“ kurtis kiisu nukralt.

„Kuid sinu sõber Caesar saab sind aidata!“ kostis liblikas seepeale rõõmsalt.

„Ta ei ole minu sõber!“ lausus Kitty turtsudes.

„Miks sa tema vastu niivõrd ükskõikne oled? Tema tahab sinuga hästi läbi saada! Seda ju ühe pere loomad ikka teevad. Näita, et sa pole selline nagu kõik ülejäänud kõutsid. Tead, et Caesar tahtis täna kodust ära joosta sinu pärast! Sinu pärast! Kas sul on aimu, mida on pidanud see koerake läbi elama? Talle on perekond kõige tähtsam! Ära võta temalt ta perekonda. Ole ta sõber!“ rääkis liblikas Leena, olles kogu hingega asja juures. Kassike kuulas tähelepanelikult. Vahepeal peitis ta silmad piinlikusest käppade vahele. Ta ei osanud enam midagi öelda, vaid tahtis heastada tehtut.

Liblikas nägi, et Kitty kahetseb, ning küsis: „Kas kutsun su sõbra appi?“

„Kui ta ikka tuleb... Ma pole kindel, kas ta pärast minu sõnu tahab aidata,“ kurtis kiisu.

„Ära muretse. Ta tuleb kindlasti! Koerad annavad andeks. Vähemalt Caesar!“ teadis liblikas. Ta lendas kiiresti koera juurde ja rääkis talle kogu loo, mille peale tormas Caesar suure jooksuga oma sõbrale appi. Hinges valitses suur rõõm. Jõudnud suure puuni, palus ta kassil endale selga hüpata. Kitty vaidles küll alguses vastu, kuid muud tal üle ei jäänud. Kiisuke jäi Caesari selga ja nii nad siis läksid koos kodu poole, liblikas ka midugi saatjaks kaasas. Kodu võttis pererahvas loomad suure rõõmuga vastu. Caesari elu oli nüüd jälle selline nagu varem. Kittyga sai ta hästi läbi. Nad jäid tihti peale koos magamagi, ninad vastamisi.

„Kassid ja koerad võivad tõepoolest hästi läbi saada! Kas see pole tore?“ ütles Caesar ühel päeval Kitty, kui nad parasjagu aias mängisid, liblikas nende peade kohal lendamas.

„Poleks uskunudki, et mul võib teiega tore olla! Olete tõelised sõbrad!“ ütles Kitty, visates murule päikese kätte pikali. Ta sirutas end pikaks-pikaks ning hakkas nurru lõõma.

Eesti õpilaste edu rahvusvahelisel võistlusel

Austria Haridus-, Kunsti- ja Kultuuriministerium korraldab koostöös Austria Keskusega Skövdes (Rootsis) korrapäraselt rahvusvahelisi võistlusi õpilastele. 2010. aasta kevadel Põhja- ja Baltikumi gümnaasiumide ja ametikoolide saksa keelt võõrkeelena õppivatele noortele toimunud võistluse teema oli vesi – „Alles Wasser!“

Võistlusele võis saata kirjandeid, esseesid, jutustusi, powerpoint esitlusi, luuletusi ja laule, fotosid või filme. Eesmärgiks oli koostada laekunud töödest mitmekülgne õppematerjal Põhja-Euroopa veemaailma kohta.

Kokku andis žürii Eestist, Lätist, Leedust, Islandilt, Norrast, Soomest, Taanist ja Rootsist saadetud töödele välja **10** auhinda. **Peauhinna** – kahenädalase keelekursuse Salzburgis – võitis **Mihkel Pisa Käina Gümnaasiumist** (õpetaja Liidi Talumaa). II koht läks Rootsi, III koht Läti ja IV koht Taani õpilasele. **5. koha sai Kevin Gross** (õpetaja Eve Gross) **Vastseliina Gümnaasiumist** ning **6. kohale** tulid **Kadri Ala, Reelika Tensing, Antti Siima, Hando Koger ja Kert Poolak** (õpetaja Aimi Jõesalu) **Põlva Keskkoolist**.

Eesti osalejatele andis auhindade üle Austria suursaadik Eestis, dr **Angelika Saupe-Berchtold** 24. septembril 2010 Tallinnas, Austria lugemissaalis Eesti Rahvusraamatukogus.

Kunstitöötoad Kadriorus

Kadrioru kunstimuseum kutsub 5 – 11 aastast lapsi kord kuus **lastehommikutele** ja pühapäeviti igas vanuses huvilisi **kunstitöö-tubadesse**. Oktoobrist maini iga kuu kolmandal laupäeval kell **11** algab lossidaami juhtimisel avastusretk kunsti ja kunstiajaloo põnevasse maailma. Pooltunnisele mängulisele jalutuskäigule vana palee saalides järgneb joonistamine või meisterdamine töötoas.

Pühapäevased kunstitöötoad on avatud kell 12 – 14 ning on heaks võimaluseks vanemal koos lapsega uut avastada ja enda oskusi arendada. Igal korral avab ennast ja annab inspiratsiooni üks Kadrioru kunstimuseumis asuv teos.

Rohkem infot http://www.ekm.ee/kadriorg.php?id=108&p_id=675
Info: e-post kadriorg@ekm.ee või tel. 6066400

Antoniuse Gild ootab 7-18aastaseid loovusringidesse!

Septembris alustas Tartus Antoniuse Üuel taas regulaarset tegevust Laste Loovuskoda, mille eesmärk on toetada ja arendada laste loovat mõtlemist ning käelist tegevust. Kolmes erinevas vanusegrupis leiavad põnevat ja eakohast tegevust kõik meisterdamisest, kunstist ja käsitööst huvitatud 7 – 18aastased lapsed ja noored.

Loovuskoja tunde viivad läbi Antoniuse Gildi kunstnikud ja meistrid. Esimest korda alustab Loovuskoja raames tegevust **loovusring 16 – 18aastastele** noortele, kus on võimalus oma kunstialaseid teadmisi ja oskusi laiendada ning lähem kokkupuude kunstimaailmaga võimaldab paremini teha otsuseid ka edasiste kunstiõpingute vallas.

Loovusringide toimumisaegad:
Loovusring **7 – 10aastastele** toimub neljapäeviti kell 18 – 19.30. Töö algas 16. septembril, kuid vabade kohtade olemasolul on võimalik registreeruda ka oktoobris.

Loovusring **11 – 15aastastele** toimub teisipäeviti kell 17 – 18.30. Ring alustab tööd 12. oktoobril, kuid vabade kohtade olemasolul on võimalik registreeruda ka hiljem.

Loovusring **16 – 18aastastele** toimub neljapäeviti kell 16 – 17.30. Ringitöö algab 14. oktoobril, kuid vabade kohtade olemasolul on võimalik registreeruda ka hiljem.

Loovusringid toimuvad Antoniuse Gildi vastrenoveeritud Gildimajas aadressil Lutsu 3, II korrus. Vajalik etteregistreerimine (antoniust@antoniust.ee või tel: 5858 8245).

Täpsemat infot saab aadressilt: <http://www.antoniust.ee/info/opitoad-ja-loovuskoda.html>

Kullo sammub uude õppeaastasse

Tallinna huvikeskusel Kullo – Eesti suurimal ja vanimal huvikoolil – täitub kevadel

70. tegevusaasta. Juubelihõngulist õppeaastat alustatakse 57 erineva huviringiga, kus huvialast tegevust leiab endale ligi 2000 õpilast.

57 huviringist 10 alustavad tänava tööd esmakordselt: matkaring, arvutiring, astronoomia-astroloogiaring, inglise keele ja kultuuri ring, disaini-kunstiring, moekunstiring, etnomuusika ansambel, vene õppekeelega kunstiring, Oma nuku meistrituba ja väikelaste loovusring. Õppetöö toimub peamiselt õhtuti ja nädalavahetustel, kuid on avatud ka hommikused rühmad, mis mõeldud koolieelikutele ja õhtupoolikul koolis käivatele lastele.

Poistele pakuvad ennekõike huvi **Kullo tehnikaringid**, kuid sinna on oodatud ka tüdrukud. Alanud õppeaastal on avatud uus **arvutiring**, seal õpitakse arvutitehist, graafika-, audio-, video-, teksti- ja tabelitöötamise aluseid. Populaarsed on moto-ATV ring, autoring, robotiehitus, meisterdamine ning lennu-, laeva- ja automudelismiring. **Kunstihuvilised** võivad valida 13 kunstiringi vahel, tegelda saab skulptuuri, keraamika, nahkehistöö, maalimise, joonistamise, graafika, šaržide ja portree joonistamise ning õmblemisega. Kunstiringi iga-aastane ülevaatenäitus toimub Tallinna vanalinnas asuvas Kullo lastegaleriis. **Muusika-huvilised** saavad võtta individuaaltunde klaveri-, trummi-, kitarr-, akordioni-, viiuli-, kandle- ja flöödierialal. Pillimänguuskuse omandanuil on võimalus mängida Sõlekese instrumentalansambelis, ansambelis Piibar ja sõbrad ning etnomuusika ansambelis.

Laulmisega saab tegelda mudilaste muusikaringides, vene lastekooris Raduga ja kooristuudios Ellerhein. **Uusi tantsijaid** võtavad vastu nii showtantsustuudio Kati Tantsustuudio kui ka tantsuansambel Sõleke, kus osaleb üle 250 poisi ja tüdruk. Tantsuringidesse on oodatud kõik 4-18aastased tantsuhuvilised Eelmisest aastast väga populaarne **kalastusring „Kos kalale“**, **loodusring ja teatriring** jätkavad ka sellel õppeaastal. Jätkuvalt tegutseb ka **mõttemängude ring**, kust on välja kasvanud viis rendžu maailmameistr

Täpsem info Kullo koduleheküljelt www.kullo.ee või telefonil 6466 105. Vastuvõtuperiood kestab oktoobri lõpuni.

Kalakajakas

Oktoober on kalakajaka lahkumise aeg. Talvepuhkusele.

Juba septembris kogunesid kaugematele meresaartele suured mitmetuhandepealised kajakaparved, kuid nüüd on aeg teele asuda. Teekond pole küll teab mis pikk, kaugel need Saksamaa, Prantsusmaa või Hispaania ikka on. Aga annab sinnagi lennata, kui selleks oma ihurammu pead kasutama.

Kalakajakas on meil üks tavalisemaid kajakaliike. Kohtame teda elutemas ja pesitsemas nii rannikul ja saartel kui ka siseveekogudel ja rabades ning linnadeski. Tõsi küll, nii veidi väiksem pruunipäine naerukajakas kui ka tükk maad suurem hõbekajakas on arvukamad, kuid kalakajakaidki pesitseb meil 15 000 kuni 20 000 paari. Piisavalt, et igaühele silma jääda. Ega talvelgi kõik kalakajakad Lääne-Euroopa kliimast oska lugu pidada, 1000 kuni 10 000 lindu jääb meie randadele siinset pakast trotsima.

Sisemaal kasvanuna nägin lapsepõlves kajakaid harva, kui välja arvata kodurabas pesitsenud hõbekajakad. Aga kui kajakaparved põldudele ilmusid, ütles isa ikka, et merel on torm tulekul. Tagasilend merele oli tormi vaibumise märk. Rannarahva seas on kajakad alati olnud ilma ennustamisel

populaarsed. Nagu sisemaal pääsukesed. Kui kajakad lendavad madalal, olevat oodata sadu ja tormi, kui aga nii kõrgel, et vaevalt näha on, tulevat kauaks ajaks ilusat ilma.

Üksikjuhtudel pidas vanarahvas kajakaparvede ilmumist sisemaale ka surma või laevahuku endeks. Samas Saaremaal peeti kajakate maja kohal või noorpaarile laulatusesõidul vastu lendamist head õnne toovaks. Kõige rohkem on aga levinud ranna-aladel uskumus, et kajakad on hukkunud meremeeste vaimud.

Eks tegelikkuses on kajakate näol tegemist ikka lindude, mitte vaimudega ning neil päevil siit lahkuvaid kalakajakaparvi on tagasi oodata juba märtsis. Ja nii võib see korduda palju aastaid, sest kui lindudel on õnne, võivad kalakajakad elada päris kaua. Euroopa vanim teadaolev kalakajakas elas 33 aasta ja 8 kuu vanuseks! Aga üle 20aastased linnud pole üldse haruldused. Peasi, et toitu jätkuks. Aga toidu suhtes kalakajakad väga valivad pole. Nimi ütleb küll ära lemmiktoidu, aga lisaks kaladele sobivad suhu pista ka paljud veeselgrootud ja maismaaputukad, väikesed närilised ja kahepaiksed,

Kui kajakad lendavad madalal, olevat oodata sadu ja tormi, kui aga nii kõrgel, et vaevalt näha on, tulevat kauaks ajaks ilusat ilma.

linnumunad, marjad ja teravili. Ega linnatingimustes jäätmetestki ära öelda. Juhtub sedagi, et võetakse saak ära nõrgematelt veelindudelt. Seega – süüakse peaaegu kõike, mis vähegi toitu meenutab ja mis suhu mahub ning kellest jõud üle käib. Olgu selleks kas või teiste lindude pojad. Aga looduses on see igapäevane nähtus – ellu jääb see, kes paremini kohastub, ning kalakajakas on üks nendest liikidest, kes on hästi kohastunud oma elukeskkonnas.

Aprillis asuvad kalakajakad pesitsema. Enamasti tehakse pesa maapinnale kas liivaluidetele või kruusasele rannale või hoopis märjale niidule. Või ka kivile või koguni majakatusele või puu otsa. Mõnede Norra piirkondade elanikud valmistavad kalakajakatele ka spetsiaalseid vaiadel pesaaluseid, kust hiljem hea mune omale toiduks noppida. Võidakse pesitseda omaette kui ka suurtes kolooniates. Pesamaterjalina kasutab emaslind vetikaid ja muud taimset materjali ning muneb kolm oliivrohelist või punakaspruuni tähnulist muna, kust vähem kui kuu ajaga tähnilised sulekerad välja haub. Nüüdseks on neist pisikestest tähnikutest sirgunud juba sama suured kajakad kui isa ja emagi, vaid sulestik on veidi tumedam, mis reedab nende nooruse. Eks talveks kaotavad ema-isagi veidi oma välimuses kuid kevadeks on kõik taas kenasti – pea, kael ning keha alaosa on lumivalged, selg ja tiivad helehallid, tiivaotsad mustad, valgete laikudega. Kollane nokk ja rohekaskollased jalad, silmad mustad. Ilus lind!

... JÄÄAEG 2 JA HORTON TOOTJALT!

NA VARAS

NEILE
KOLMELE
PAPÄ.

KEELES
3D-s!

OKTOOBRI

-ekraanidel.

FORUM
DISTRIBUTION

A UNIVERSAL PICTURE
UNIVERSAL
PICTURES

KÕIK LÕ

OSA 1
19.11.2010

TEEKOND JÕUA
VALITUD

WWW.HARRY

FORUM
DISTRIBUTION

HEYDAY FILMS

PEB SIIN

OSA 2
15.07.2011

AB LÕPULE 3D-S

KINODES

HP.POTTER.COM

WARNER BROS. PICTURES

© 2011 Warner Bros. Inc. All Rights Reserved.

CHRIS MELEDANDRILT – JÄÄAE

M
SUPER

**MÕNEDE
MEELEST
PÄHA.**

ALATES 15.0

Linastub ka 2

ILLUMINATION
ENTERTAINMENT

www.despicable.me

Lastekirjanikud Soome sillal

Aino Pervik ja
Ira Lember Soome
külastajate seas.

Soome
Noorookirjanike
Ühendust juhib
prosaist Tuija
Lehtinen (paremal).

Septembrikuus külastas Tallinna 22 soome laste- ja noorsoo- kirjanikku, kes käisid uudistamas Eesti Lastekirjanduse Keskust ja ka Kirjanike Maja, kus kolleegid ootasid Hea Lapse toimetust ning meie tuntumad lastekirjanikud. Oli huvitav kuulda põhjanaabrite lastekirjanduse uudiseid – kes teab, ehk jõuavad nende parimad teosed peatselt ka meie raamatulehtedele!

Laste ja noorte omaloomingu võistlus "Loomes koos vanavanematega!"

MTÜ Loomingulise Keskuse KUNGLA, ETV saatesari Prillitoos, Tallinna Loomaaed ja lasteajakiri Hea Laps kuulutavad välja laste ja noorte omaloomingu võistluse "Loomes koos vanavanematega!", mis on pühendatud esmakordselt Eestis tähistatavale Vanavanemate päevale 12. septembril.

Omaloomingu võistluse teemaks on õppetöö koolis, vaba aja veetmine sportides, reisides või omaloomingulisi tegevusi harrastades, suhted oma perekonnas, ühised ettevõtmised koos perega ja muu meid ümbritsev elu.

Võistluse eesmärgiks on innustada lapsi ja noori heaks loominguks koostööks vanemate ja vanaisadega, kuid samuti ka emade ja isade ning tädi- ja onudega.

Parimad noored kunstnikud selgitatakse järgmistest vanuserühmadest:

- ◆ kuni 6aastased
- ◆ kuni 8aastased
- ◆ kuni 11aastased
- ◆ kuni 14aastased

- ◆ kuni 16aastased (kaasa arvatud)

Võitjaid autasustatakse kvaliteetsete kunstitarvetega maailmamainega firmadelt STABILO ja KUM ning auhindadega võistlust toetavatel ettevõtetel.

Võistlustööde laekumise

viimane tähtaeg on **15. november 2010.**

Võistlustöid avaldatakse veebilehel www.kungla.eu

Joonistused palume tuua

Kulla Lastegaleriisse aadressil:

Kuninga tn. 6 Tallinnas

(avatud T – P kella 10:00 – 18:00)

või saata aadressile:

Lehola 9 – 30, Tallinn 11619

MTÜ Loominguline Keskus KUNGLA

Viinakuu Eesti Vabaõhumuuseumis

Viinakuu laps on hästi kraps

3. okt alustab vabaõhumuuseumis (Vabaõhumuuseumi tee 12, Tallinn) **õpetaja Mari Kariste juhendamisel tööd käsitööring.** Koos käiakse iga kuu esimesel ja kolmandal pühapäeval kl 11 – 15. Infot saab Sassi-Jaani perenaiselt Karinilt: tel 5348 3344.

■ **15. – 17. oktoobril saab Härjapea talus näha leivategu.**

Reede pärastlõunal paneme käärima juuretise ja seame taigna eelkergetuseks valmis. Pühapäeval saab maitsta hääd rukkileiba! Värsket isetehtud rukkileiba saab kaasa osta Kolu kõrtsist.

■ **Näitused** – Kolu kõrtsi talli all Toomas Muru fotonäitus Jõgeva linna vanematest hoonetest.

Hobusõit iga päev kl 10–16. Muuseumi territooriumil võib kohata ka põtru, metskitsi, metssiga, rebaseid, jäneseid, kährikuid jt metsaelukaid, kuid neile lähedale ei tasu minna.

Talvehooajal ootame külastajaid igal päeval kella 10–17.

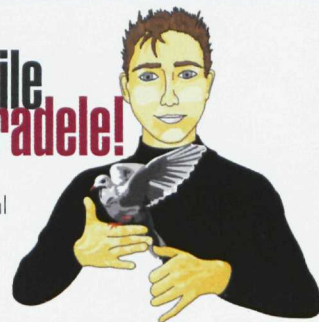
Ülevaate muuseumist ja pakutavatest võimalustest saab,

vaadates virtuaaltuuri muuseumi koduleheküljel www.evm.ee

(nii eesti kui ka inglise keeles).

Info: evm@evm.ee; 6549 100, www.evm.ee

Hea uudis kõigile mustkunstisõpradele!

Oktoobrikuu igal pühapäeval kell 14:00 võib Cabaret Rhizome hubases keldrisaalis näha enneolematult põnevaid mustkunstietendusi lastele ja lapse- meelsetele. Trikke teevad tuntud lastemustkunstnikud

Fred-Erik Johanson ja Aivar Minumets. Piletid on saadaval Piletilevis ning vabade kohtade olemasolul enne etendust kohapeal. Kuna Cabaret Rhizome mahutab korraga aga kuni 35 pealtvaatajat, soovime kindlasti pileti eel- müügist osta. Üritus sobib kogu perele. Rohkem infot www.mustkunst.ee

● Segavereline
õuekoer
Paula (2a)

Liikumiskorüfee — koer

Mida korüfee tähendab? See sõna on tulnud kreeka keelest, milles *koryphaios* on pealik ja *juht*. Korüfeeks nimetatakse mingi valdkonna erilisel väljapaistvat tegelast.

Liikumisteemal võib koerast kõnelda kui ehtsast korüfeest, kelle **väleduse, paindlikkuse, osavuse või vastupidavuse** kirjeldamiseks sobivad võrdlused: tormab kui marutuul, sööstab kui nool, sügleb kui madu, keerleb kui vurrkann, hüppab kui pall... Kõikide loomade hulgas on koer **juhtpositsioonil** inimesega seotuse ja inimläheduse mõttes. Ta saab olla töökaaslaseks näiteks veo-, valve- või päästekoerana või lihtsalt heaks seltsiliseks koduse õuekoerana.

Koer on loodud liikuma. Liikumistarve on tegelikult loodusseadus. Kuulsusrikkasse koerlaste sugukonda kuulujatest on kõik, nii **hunt, koer kui rebane**, jälitades saaki püüdvad **jahiinstinktiga** kiskjad ja ilma liikumata söönuks ei saakski. Kodukoer, kes inimese leival, saab kõhutäie kätte vast ilma erilise jälitustegevusega, kuid sellegi poolest **peab ohtrasti liikuda saama**, et toit üldse seeduks ja organism normaalselt talitleks.

Selleks, et söök saaks võtta keharakkudele kättesaadava kütuse (glükoosi) vormi ja muutuks kehale omastatavaks energiaks, peavad lihased saama aktiivselt tööd teha. Lihaste töölepanek see liikumine ongi! Liikudes tekib tõhusam vereringlus ja läbi kopsude siseneb organismi rohkesti hapnikku. Huvitav on teada, et kehasisene toitainete üleandmine vere ja rakkude vahel toimub veresoonestiku kõige peenemates veresoontes (kapillaarides), mis puhkeolekus on enamjagu suletud. Töötavas organis aga suureneb ka nende töötavate kapillaaride arv.

Koera teevad liikumisvaldkonna tipp-tegelaseks ta **liikumisaparaat** – luud, liigesed, sidemed ja lihased. Lihased on aktiivsed liikumisorganid, mille hulk ja ehitus lasevad koeral nii **sammu käia, joosta, ujuda, ronida, roomata, hüpata, raskusi kanda või vedada**. Arvatavalt on inimesegi kõige algelisem rinnuliujumise viis – **koeraujumine** – sündinud koera eeskujul ja tänu taipamisele, et koera kombel saab kaapeliigutuste ja jalalöökidega vees edasi.

Ehkki koera suurus ja välimus varieerub enam kui

ühegi teise **imetaja** puhul, on tema ehitus alati sama. Koera skeletis on näiteks **250 luud** ja sama palju on neid nii tibatiillukeses kui ka ülisuures koerakehas. Koera kehaehituse tüüpe on kolm – **traavija, galopeerija ja jõutüüp** – ning nende määramisel on teadlased aluseks võtnud just liikumisviisi ja temperamendi.

Koer kui kirjanduslik suurkuju. Kindlasti on ka Sinul oma koer-kirjanduslik lemmikangelane, kellega võid mõne raamatu abil ikka jälle ja jälle kohtuda.

Näiteks koer nimega Pootsman, väikese Tjorveni kaaslane Astrid Lindgreni raamatust?

„Mis asja sa inimestega räägid, kui on olemas selline koer nagu Pootsman? Pelle hoidis tal kaela ümbert kinni ja sosistas kõrva sisse: „Sa meeldid mulle!“

Ta ainult vaatas Pellet oma sõbralikult äraolevate, pisut kurvameelsete silmadega ja see pilk avas tema ustava koerahinge igaühe ees, kes seda ainult näha tahtis.“

Koerahing avaldub koostegutsedes. „Kuhu läks Tjorven, sinna läks ka Pootsman...“ Koer on inimesse väga kiindunud. Kaitseinstinkti tõttu hoiab oma peremehel silma peal ka kinnisilmi ja meelsasti järgneks talle kõikjale. Üliheale haistmismeelele lisaks on koeral ka terav kuulmine ja terane nägemine ning teekaaslase-na ta inimesest lahku ei lähe.

PALUN KIRJUTA VÕI JOONISTA TEEMAL „TÖÖKAS KOER“
Ootame kaastöid toimetusse hiljemalt 5. novembriks 2010.
Auhinnad litalalt!

Vahetunnimäng

Terav kuulaja

(Tartu)

Pimesikul on silmad seotud ja ta seisab paigal. Teised mängijad katsuvad vaikselt astudes pimesikule läheneda. Kuuldes häält või kröbinat, näitab pimesikk näpuga hääle suunas. Näitas ta õigesti, peab ligineja seisatama. Laseb pimesikk käe alla, võib ligineja jälle kuuldamatult edasi liikuda. Eesmärk on esimesena pimesikku puudutada.

● Must labrador Ninja(7a),
Lenna Kuurma koer

TÄDI, KAS TE HAKKATE NÜÜD KORISTAMA VÕI?

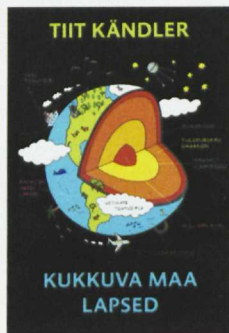
				liiter	ultra-violett		riik Euroopas ja Aasias
				Konrad	Eesti parlament		sina
				lendav putukas			
				riik Aasias			
				sööma-aeg			spordi-ala
				tugi-grupp		õun	
				Kas saab või ... ?		mister	
				Egon		sekund	
Emilie	eeskoda	mürgine lõunamaa putukas	matkaja ajutine maja			Anu Tali	
			teisipäev	Evald Okas		riik Lõuna-Ameerikas	Signe
				pikne			reede
			tuntud Austraalia loom				
			kasvult kängunud, kiratsev				tonn
			iaal				sinu
						United States of America	
						ige; kummi inglise keeles	
2 x täht	Mida varem, seda ...					noot	
	3 x täht			karusmari	...maa		kriipsu-kujuline täht
				kuum aur keriselt	koloonia		
					Richard Gere		
			nimi, mis tähendab lövi	Riina	Ott Arder		nord
			Erika		Ivo		
aktiivne, tarmukas							

Vastus saada toimetusse! Parimatele lahendajatele muusikaline auhind!

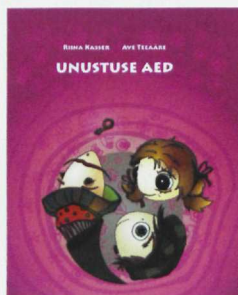
Dinosaurustest, Kuust ja muust

Tiit Kändler on meie lugejatele tuttav juba ammu – tema lahedad teaduselood teevad nii poistele kui ka tüdrukutele selgeks nii maa- kui ka kuupealseid asju. **“Kukkuva Maa lapsed”** on Tiit Kändleri teine teadusraamat lastele, millest saame teada, kas dinosaurused jõid sama vett mis meiega, kuidas vetikatest taevapilved tekivad ja palju muudki põnevat. Vahvad pildid joonistas teaduskirjaniku poeg **Erik Kändler** ja raamatu avaldas **Ajakirjade Kirjastus**.

Unustuste aia saladus

Riina Kasser raamatus **“Unustuste aed”** seiklevad Margaret ja Magnus, kes kogemata kombel leidsid kaardi, mis kuulub veidrale Drasto nimelisele mehele. Drastol on imevõime näha maas kõiki saapa- ja kingajälgi, mille vastu ta huvi tunneb. Ning juba käivituvadki seiklused, mis lõpevad... Jah, seda saate teada juba raamatust, mille illustreeris **Ave Teeäär** ja andis välja **Ajakirjade Kirjastus**.

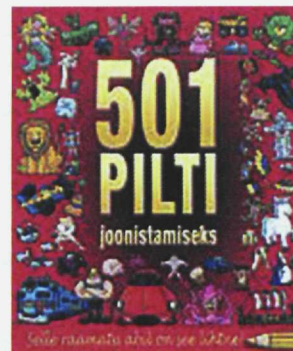
Laste oma regilauluplaad

Vanarahvas ütleb, et vankrit paranda talvel ja rege rauta suvel – regilaul aga sobib igasse aega ja igasse suhu. Uus laste oma regilauluplaad **“Ilus aeg”** sisaldab tosina jagu vahvaid regilaule kümne noore laulja esituses. Siin on **“Kits kile karja!”**, **“Hiir metsa!”**, **“Liiri-lõõri lõokene”** ja **“Midrilind”** ning mitmeid teisi aegumatuid rahvalaule. Tusaseid sügisilmu saab kindla peale peletada lauluga **“Üle, üle, vihmakene!”** OÜ **Teatrike** välja antud plaadile saab igaüks ise kaasa laulda!

Pooltuhat pilti ja veel üks lisaks

Kirjastus Varrak andis välja vahva raamatu **“501 pilti joonistamiseks”**, mille abil võib tasapisi kunstnikuks õppida ka see, kes alles hiljuti õppis pliitsit pihus hoidma. Nimelt õpetatakse igasuguseid asju ja tegelasi joonistama kriipshaaval. Pisitasa õpetusi jälgides võid paberile võluda nii Rooma sõduri, kauboi kui ka ürgmehe. 501 joonistuse valmimise järel on võib väike kunstnik kindlasti ka päris oma tegelaste leiutamisele toime tulla!

Lugemine on üks minu hobidest

Mul pole eriti aega lugeda, sest mul on palju hobisid. See ei tähenda, et ma üldse ei loeks! Mulle meeldib lugeda seiklusraamatut, mis on niivõrd huvitav kui ka vahepeal lausa õudne. Igapäevaselt loen rohkem eesti kirjanike raamatuid, aga sageli ka välismaa autorite omi. Ükskord võtsin linna raamatukogust raamatu, mis mul juba kodus olemas oli. See selgus alles mõni päev hiljem, kui ema küsis, miks mul neid raamatuid just kaks peab olema. Siis olin enda peale lausa pahane. Viisin kogust võetud raamatu tagasi ja jätsin meelde, et kõigepealt uurin oma kodusest riulist järele, mis raamatud meil on. Mõnikord lähen raamatukokku ja võtan kohe esimese ettejuhtuva raamatu. Ise ütlen, et need on mu katsetusraamatud. Tavaliselt ma neid lõpuni ei loe. Seepärast peab ikka teadma, mis su lugemishuvid on. Ma loen harilikult siis, kui igav hakkab. Kui ma õhtul loen, siis ema ja isa küsivad: **“Kas sa oled juba lõpetanud?”** Mõnikord loen õhtuti kuni kella üheteistkümneni, kuid siis on hommikul raske voodist tõusta. Ükskord ei pannud ma lugedes tähelegi, et mul oli juba pool raamatut läbi loetud! Vaatasin kella: olin tund aega ninapidi raamatus olnud. Mind see ei häirinud, kuna mulle meeldib lugeda ja kui mul vähegi aega on, siis loen! Loen tavaliselt voodis või diivanil, aga kunagi pole ma lugenud laua taga istudes. Ka ei ole ma lugemise ajal magama jäänud. Ma loen tavaliselt kiiresti ja jätan lehekülje numברי meelde, kui selleks korraks lõpetan. Kui mul on väsimus peal, siis ma ei viitsi eriti lugeda – kui loeksin, siis ei jääks midagi meelde ka.. Mul on vahel juhtunud, et olen lugedes koolitöö ära unustanud! Siis pean järgmisel päeval koolis vabandama. Ükskord joonistasin raamatust tegelasi ja kirjutasin ka teksti maha. Tüli selline tahtmine. Mulle meeldib lugeda, vahepeal ringutada, siis sirutada ja nii välja puhata. Lugemine on üks minu hobidest!

Markus Saksatamm

Räpikunn

Mauri kustutas tule. Ta pani pea padjale, tõmbas teki lõuani ja sulges silmad. "Ai-jee-ee..." möirgas korraka padi otse ta kõrva. Poiss kohkus sedamaid istuli.

"Mis sul hakkas?" nõudis Mauri ja torkas patja vihaselt näpuga. "Ole kuss ja maga!"

"Olen kuulus laulja Räpikunn!" õiendas totakas padi vastu. "Jou-jou-jou, mees!" kisas ta siis nii kõvasti, et naabri koer haukuma hakkas. Mauri muutus kangesti morniks. Mis see siis olgu, omaenese padi tõstab mässu.

"Ära nihele!" ütles Mauri. "Ma ei saa sedasi magama jääda."

Aga padi ei teinud väljagi. "See on lavaline liikumine," seletas ta. "Kohe läheb vingeks räpiks, jee-jee-jee!"

"Olgu siis," lubas Mauri ja haigutas. Ta oli hirmus unine. Aga natuke uudishimulik oli ta ikka ka. Räpikunn hõõrus teotaheliselt käsi. Ta tatsas kohmaka karupoja kombel öökapile ja tegi kumarduse.

"Tee siva, mis sa kohmitsed!" hõikas Mauri kärsitult.

Padi kõhis kurgu puhtaks, nii et sulgi lendas, ja alustas:

"Kesse esineb, sa vahi, karmid viisid pruntis huulil! Räpikunn on üle prahi, ässalt paneb, hullult ruulib!

Tädikesed-onukesed
käige jala, olge kuss!
Kõrvad kinni, tobukesed,
kohe kõlab räpimuss!

Keset teie argihalli
müristan ja räpin ma
Nagu laseks kukerpalli
mõni sumomaadleja.

Ah, et vitsa tuppa tõite?
Ei kunni saa te keelata!
Ja hääd isu! Nüüd siis võite
validooli neelata,"

lõugas padi nagu kurjast vaimust vaevatud. Siis jäi ta vait, ainult ähkis, pikk roosa keel ripakil nagu koeral.

"Juba homme taidlen ma laval, üll kuldne püür," hooples Räpikunn. "Kui tahad, siis palkan su tööle," lisas ta suurelised. "Hakkan sinu peal põõnama."

Mauri vihastas, haaras padjal natist kinni, viis ta esikusse ja viskas kolikambrisse. Aga padi ei lasknud tujul langeda – kolikambris oli publikut küllaga.

"Rõõmustage, armas rahvas!" hüüdis ta. "Suur artist on saabunud!"

"Rõõm tutvuda!" teatas üks vana nuustik väärilt. "Mina olen supermodell!"

Nüüd pistsid ka teised läbisegi kisama.

"Mina olen televiisoris ilmatüdruk!" kilkas kulunud töökittel.

"Ja mina tantsutäht!" hüüdis vaibaklopper. "Tähelepanu, võistlejad, kuulutan saate "Konku otsib superstaari" avatuks!"

"Hip-hip, hurraa!" kisasid kõik kooris. Ja nende lärm tõsis taevani. Publikut ei olnud vajagi.

Pildi tegi Kirke

Ka hiired sobivad teatrimängu

Aasta tagasi õpetasin sind valmistama käsitöövildist värvilisi pehmeid dekoratiivseid hiiri isale. Seekord õpetan sind meisterdama hiirt, millega saab palju nalja nii teatrimängus kui ka muul ajal. See hiireke võib sinu sõrmede otsas muutuda hästi elavaks ja tekitada väga palju elevust ja naeru. Niisuguse hiire valmistamisel on tähtis jätta kõhu alla peaaegu alumise siilu keskele ava, kuhu saab nuku mängitamisel torgata sõrm. Sõrme liigutamisel liigub ka hiir ja isegi saba teeb põnevaid vingerdusi. Tüdrukud, hoidke alt, kui poisid sellise hiirekesega järsku teie juurde hiilivad!

Keha
2 tk

Põhi

Kõrv
2 tk

Hiire kehaks püüa leida riidetükk, mis meenutaks hiire pehmust ja värvust. Nuku meisterdamisel õmble kokku kaks kehapoolt ja seejärel õmble kõhualune osa ülaosa külge. Kui kokkuõmblemisel mingi osa kipub suuremaks-pikemaks jääma, siis tee sisse väike voldike. Vormi hoidmiseks võid hiire sisse toppida veidi mahulist vatiini. Saba saad paksust lõngajupist või trikooribast või värvilisest trikoopaelast... Soovin sulle lõbusat hiiremängu. Ära unusta, et 1000 nuku näitus on nüüd Jõhvis.

Kool on hoo sisse saanud ning õhtud on juba pimedamad, aga igal aastaajal on omad võlud. Et pimedam aeg natuke lõbusam ja maitavam oleks, pakun kaks imelihtsat retsepti.

Kokka ise!

Maitsestatud popkorn

Pimedal sügisõhtul säti end mõnusalt diivanile teki sisse ning maiusta selle kiirelt valmiva maitsestatud popkorni ehk plaksumaisiga. Hea film on sel puhul parimaks kaaslaseks!

Vaja läheb:

- pakk maitsestatamata või soolaga mikrolaineahju popkorni
- 1 teelusikatäis kaneelipulbrit
- 2 teelusikatäit suhkrut
- 1-2 teelusikatäit peenestatud küüslaugupulbrit või küüslaugusoola

Valmista popkorn mikrolaineahjus vastavalt pakil näidatud juhendile. Oota, kuni plaksumaisi pakk on jahtunud. Seejärel tee pakk lahti ning vala sisu kahte erinevasse kaussi. Ühes kausis raputa plaksumaisile peale kaneelipulbrit ja suhkrut, teises kausis küüslaugupulbrit või küüslaugusoola. Ongi valmis! Julge katsetada ka teistsuguste maitseainetega.

Kartulipudrugaga täidetud grillsaiad

- 4 viilu Saibi või mõnda muud röstsaiad (võib ka leiba, on veelgi toitvam)
- eelmisest toidukorrast üle jäänud kartuliputru või kartulipudrupulbrit
- 1 teelusikatäis karripulbrit (võib ka panemata jätta)

Mida panna lõunakarpi?

Et koolis kõht tunni ajal hirmsasti korisema ei hakkaks, siis tee endale kaasa need maitvad ja toitvad saiakesed. Mõtle, kui uhke on teistele öelda, et täiesti ise kokkasid!

Kui kartuliputru parasjagu käepärast võtta pole, siis valmista see ise kiirelt kartulipudru pulbrist vastavalt pakendil näidatud juhendile. Mina lisan pudrule veel ka natuke karripulbrit, et anda ilusat kollast värvi ning natuke võrtsikat maitset. Lase pudrul 5 – 10 minutit jahtuda. Seejärel määri supilusikaga putru saia viilule ning asetage teine viil peale. Soovi korral võid vahele pista ka tomativiilu või midagi muud meelepärast. Küpseta saiu võileivagrillis. Kooli soovitatakse kaasa võtta plastkarbis.

Sandra Vungi retseptid ja fotod

Marina Moskõina

Püramiid

Ega ma tegelikult pole iialgi unistanud pasuna-kooris kaasa löömisest. Vastupidi! Kohe esimesest klassist alates olen ma tahtnud teha iluvõimlemist. Lindiga. Kujutasin ette, kuidas ma hüplen mööda vaipa! Punane lint minu järe! Muusika! Pealvaatajad! Esireas isa ja ema. Aga treeneripingil istub Botinõtš!

Boriss Konstantinovitš on meie kehka õps. Dressid seljas, botased jalas, pikkus – meeter kaheksakümmend kolm – kõik meie kooli plikad on temasse armunud! Ja kõik on otsustanud iluvõimlejateks hakata.

Kuid Botinõtši võimlemisklubi on Moskva tšempion, ja ega ta sinna igaüht ei võta. Mind näiteks ka ei võtnud. Sest et ma olin kõigist iluvõimlejatest kõige paksem.

Sedasi Botinõtš ütleski: „Sina, Šiškina, rikud mul kogu pildi ära. Sa peaksid alla võtma. Neiu peab olema nagu noor kask.“

Mina kurvastasin kohutavalt. Loivasin, lonkisin mööda koolimaja ringi. Ei tahtnud isegi koju minna. Äkki kuulsin – teisel korrusel harjutab puhkpilliorkester.

„Ülevamalt! Ü-le...köh-köh-köh,“ puhkpilliõpetaja Jevgeni Leopoldovitši tabas kõhahoog (ja pole ka ime! Katsu sa neist üle karjuda!). „Laul lahti, sõbrakesed! Laiemalt! Tari-ra-ra-pa-ra-ra-ra... Metsasarved!...Pa-ri-ra-ramml!“

Ma paotasin ust ja piilusin klassi.

Jevgeni Leopoldovitš seisis seljaga minu poole. Õieti ei

seisnud, vaid hüples. Selline ümarik, peast kiilakas.

„Tari-ra-ri-ra-pam-ba-ri-ba!!! Trumm!“ Jevgeni Leopoldovitš vehkis sedasi kätega! Isegi tema paljas pealagi tõmbus higiseks. „Sisendusjõulisemalt, sõbrad! *Crescendo!!!* Aga nüüd...“ Ta kükitas korraks, siis aga kus hüppas püsti, ja kus pani kisama: „*Fortissimo!!!*“

Miška Maslov kuwendast A-st – teda nägin ma kõige paremini – ajas põsed punni, kõrvad punetasid – vaata et kohe plahvatab!...

„Oot-oot-oot...“ kobistas Jevgeni Leopoldovitš dirigendikepiga. „Ei kuule taldrikuid! Kuznetsov? Kus Kuznetsov on?“

Kõik olid vait, keegi ei teadnud. Siis torkasin mina pea ukse vahelt sisse ja kuulutasin:

„See teie taldrikumees Kuznetsov õppis viiendas B-s. Kuid ta läks ülelele teise kooli. Nad kolisid ära.“

„Kuidas siis nii,“ oli Jevgeni Leopoldovitš nõutu. „Meil on ees tähtis esinemine. Finaal ilma taldrikuteta... Ei! See on võimatu!“

Seejärel astus ta minu juurde.

„Tüdruk,“ ütles ta. „Tahad, ma õpetan sulle taldrikutel mängimist!“

Mulle meenus Botinõtš.

„Ah,“ mõtlesin ma. „Nüüd on ükstakõik. Nüüd mängin ma kas või kastulitel!“

* * *

Tähtis esinemine Pioneeride Majas oli määratud teispäevale. Tõsi küll, need olid „juunioride meistrivõistlused iluvõimlemises“. Meie pidime ainult alguses marsi esitama, lõpus aga võitjatele tušši mängima. Kuid Jevgeni Leopoldovitš pabistas sellegipoolest väga.

Ja mina pabistasin ka.

Sest minu jaoks oli edu praegusel juhul kõige tähtsam! Kujutasin ette: olen laval, taldrikud käes! Taldrikud läigivad. Ma taon neid kokku! Marsi viimane takt – Põmm! Aplaus! Vahest hüüab keegi publiku hulgast: „Braavo, Šiškina!“

Kuid Botinõtš oleks juba lava taga! Ja trügiks minu poole – läbi terve orkestri!

„Anna andeks, Šiškina!“ ütles ta. „Ma ju ei teadnud, et sa meil nii andekas oled. Kui aga juba kord sihuke lugu juhtus, siis tule parem trenni ja tantsi lindiga nii palju kui kulub!“

Ühesõnaga, ma suutsin selle teispäeva kuidagiviisi ära oodata. Ja nii me saabusimegi kontserdile, pidulik koolivorm seljas, torud läikimas.

Jevgeni Leopoldovitšil oli seljas sõjaväemunder. Rinnal olid ordenid ja medal „Vapruse eest“. Me polnud teda sellisena varem kunagi näinud. Ta rivistas meid laval üles ja sõnas:

„Noh, sõbrakesed! Ärge alt vedage!“

Eesriie avanes. Jevgeni Leopoldovitš viipas dirigendikepiga ja mina lõin taldrikuid kokku!

Me mängisime valjusti ja vahvalt. Täpselt nii nagu „Ivanhoe's“, kus pillimehed rüütleid turniirile kokku kutsuvad. Jevgeni Leopoldovitš kissitas mõnust isegi silmi. Aga mina, ehkki ma pidin dirigenti jälgima, hakkasin saali poole kõõritama – leidsin seal üles ema ja isa, vanaisa, onupoeg Ljoška, ja tegin neile silma, et nad ei arvaks, et ma olen sihuke mats, kes sugulasi tunda ei taha. Tegin neile nii kaua silma, et oleksin äärepealt oma lõpulöögi maha maganud.

Küll meile plaksutati! Vähemalt viis minutit, mitte vähem.

„Triumfaalne! Tri-um-faal-ne!“ pobises Jevgeni Leopoldovitš ja kallistas kordamööda meid kõiki.

Aga lava taga trügis – läbi terve orkestri – minu poole Botinõtš.

„Šiškina,“ sisitas Botinõtš kähku. „Aita välja. Meie oleme esimesed, aga püramiidis jäi Davõdova haigeks. Ja pole kedagi asemele panna. Oled püramiidi tugi. Selge?“

„Selge! Aga äkki ma ei jaksa seista?“

„Äh, see pole keeruline! Käskluse „Rivistu!“ peale tardud sa paigale nagu kivikuju. Sured või maha, kuid seisad püsti. Kuni ma ei ütlen: „Vabalt!“ Kui sa vastu pead, siis olgu pealegi, võtan sind võimlemisringi vastu. Kas sobib?“

„Muidugi sobib!“

No nüüd võisin ma ometi Botinõtšile tõestada, kui oluline ma tema võimlemisringile olen!

Ega ma ise ka täpselt ei mäleta, kuidas ma endale pika, kuid kõhetu Davõdova võimlemisriided selga sain, kuidas jalad tohututesse valgetesse sussidesse toppisin ja koos teiste võimlejatega ühes rodus (mina – viimasena), lavale kõndisin.

Botinõtš juba seisis seal. Ja naeratas. Ta oli sihukeses pidulikus, sinises, valgete triipudega spordidressis! Käes oli tal hõbepaberisse mähitud viljavihk. Vaatad Botinõtšit – ja kohe saab selgeks, kellele me tušši hakkame mängima!

„Rivistu!“ kamandas Botinõtš lõbusalt.

Minu poole suundus terve kari võimlejaid. Nad hakkasid järjekorras, üksteise järel, minu turjale ronima. Õigemini, mitte kõik. Pooled neist ronisid Borzakova turjale, kes oli nagu minagi püramiidi tugi. Borzakova haaras mul kätest ja nõjatus oma teravate põlvedega minu põlvede vastu.

„Üks!“ lõi Botinõtš käsi kokku.

Püramiidi viimane ots – Prohhorova ja Štšeglova – ronisid koos kõige tippu.

„Kaks!“ Botinõtš viskas viljavihu õhku, ent Prohhorova ja Štšeglova püüdsid selle kinni.

Samal hetkel hammustas teine püramiiditugi, Borzakova, huult, läks pealaest jalatallani punaseks ja, klammerdudes minu külge nagu uppuja, kes haarab õlekõrrest, ning hakkas aeglaselt põrandale vajuma.

Püramiid lõi kõikuma.

„Kolm!“ kõmistas Botinõtš ja kõik, kes Borzakova turjal seisisid, prantsatasid mürinal maha.

Minu omad kukkusid muidugi kah. Mul õnnestus püsti hoida vaid ühtainukeset – Gussi-nimelist vanemate klasside tüdrukut. Ma rabsin tal jalgadest kinni. Botinõtš ju ütles – vajud või läbi põranda, aga seisad püsti. Noh, ja ma seisangi püsti, juhtugu mis tahes!

Guss rabeles küll vastu, aga ega mina teda lahti ei lasknud.

Kus siis Botinõtš käratas: „Vabalt!“

Aga mina ei suutnud ennast lõdvaks lasta. Seisin kui kivikuju.

Saalis tõusis selline lärm! Naer! Vilekoor!

„Mis Cheopsi püramiid see veel on?“ küsis võistluste peakohtunik valju häällega.

Botinõtš haaras must kinni ja tassis lavalt minema koos Gussiga, kes ikka veel mu õlul kisendas.

„Nii, Šiškina!“ kähistas Botinõtš lava taga. „Kaks on sulle veerandihindeks kindlustatud, selge pilt!“

* * *

No nii, ja kui kõik olid ära esinenud, rivistus meie orkester jälle lavale. Peakohtunik kuulutas välja võistluste võitjad. Neile jagati kätte auhindad. Mängisime tušši ära ja olime juba valmis lahkuma. Ja seepeale ütles võistluste peakohtunik:

„Kallid võistlustel osalejad! Lugupeetud pealtvaatajad! Žürii üksmeelsel otsusel antakse võistluste ajal osutatud meelevõimlemise ja võitlusvaimu eest aukiri 23. kooli 5 b klassi õpilasele Lena Šiškinale...“

Kõik hakkasid plaksutama. Meie omad mängisid jälle tušši. Jevgeni Leopoldovitš aitas mul orkestrist välja tulla ja hoidis minu taldrikuid senikaua, kuni mulle aukiri üle anti.

Mõne päeva pärast ütles mulle kehka tunnis Botinõtš:

„No olgu peale, Šiškina. Ma olin tookord liiga tormakas. Borzakova oli kõiges süüdi. Aga sina oled ideaalne püramiidi tugi. Aja jooksul võin ma sind ka ülemisse ritta panna. Ja kes teab, vahest lasen kunagi lindiga jooksma ka. Trenn on homme, kell neliteist kolmkümmend.“

Kuid ma ei saanud tulla. Meil oli siis orkestriproov. Õpime praegu ühte valssi. Igavesti ilus, sihuke vanaaegne. Ilma taldrikuteta ei saa seal kohe mitte kuidagi.

Barbie™

Hallo, haldjad!

Hallide sügisilmadega läheb tuju vahel iseenesest nukraks: tahaks, et päevad oleksid pikemad, et päike oleks soojem, et koolitöid ei oleks nii palju ja et emal-isaal oleks rohkem vaba aega...

Mõnikord mõtled, et oleks vahva, kui koolis ja kodus tegutseks mõni võlur või haldjas, kelle võimuses oleks kõigi su heade soovide täitmine.

Eks samamoodi mõtles vist ka Barbie, kui ta palus mänguasjameistritel endale mõned kenad haldjad leiutada. Üks-kaks-kolm – ja juba lendlesidki haldjad tema ümber. Küllap on nende võlukeppidel kõvasti tööd, sest üks nukudki vaja vahel abi ja lohutust.

Aga mida sooviksid Sina, kui ühel heal päeval kohtuksid kooli- või koduteel väikese haldjaga, kelle võlukepi abil saaksid võita kolm kõige suuremat muret?

Mõttele hästi järele (sest ega haldjatele segased sooviavaldused ei meeldi) ja kirjuta või joonista oma haldjasoovid paberile ja saada toimetusse!

Tee seda enne **5. novembrit**, sest siis loosime **parimate vastajate vahel välja 3 Barbie haldjat Rimonnelt!**

Maaletooja: **RIMONNE**

Kooli- kirjanditest

- ☞ Märtsis saabuvad meile esimesed kevade kuulutajad – kuldnokad ja keevitajad.
- ☞ Panama kanalit ehitati tervelt viiskümmend aastat.

Paetisme

- ☞ Põllumees on maasool, meremees meresool.
- ☞ „Nuppu peab olema“, ütles maletaja.
- ☞ Mulle pole vaja ühte ja sama asja sada korda öelda, piisab ka üheksakümne üheksast korrast.
- ☞ Armunud ja hullud on ettearvamatud.
- ☞ Elu on nagu sügispäev – lühike ja kõle.
- ☞ Kui poleks vaeseid, siis ei kadestaks keegi rikkureid.
- ☞ Oleks raha sama palju kui muresid, siis elaks päris hästi.
- ☞ „Väga maitsetu inimene,“ lausus inimsööja.
- ☞ Inimene on siiralt aus seni, kuni pole õppinud veel rääkima.
- ☞ Kui koer vorsti sõi, tekkis Pavlovil refleks.
- ☞ Voodi ostmisega pannakse hulk raha magama.
- ☞ Jänes kaarti ei mängi ega komposteerigi ka piletit.
- ☞ Kodukana ostis üllatusmuna.
- ☞ Et raha kopitama ei läheks, tuleks teda aeg ajalt jalaga segada.
- ☞ Kalapüügil näkkab alati. Kui ei näkka kalamehel, näkkab kalal.
- ☞ Kas kirvel on sellepärast silm, et raiumisel paremini puud näha?
- ☞ Kas mokalaadal kaubeldakse mokakohviga? Milleks korraldatakse missivõistlusi, kui on teada, et maailma ilusam naine on ema?

- ☞ Loomaaias ehk soopargis oli palju loomi. Kõige rohkem meeldisid mulle hüljes, karu ja kääp.
- ☞ Kartulikottidega soojalt riidetud naised ootasid äraveomasinat.
- ☞ Koju jõudes avastasin, et posteljon oli mu korteri ära vahetanud.
- ☞ Tulin tuppa, panin riided nagisse ja sõin ära.
- ☞ Minu ema on poes müüa.

Õpetajad on lausunud

- ☞ Kuigi seda pole vaja, kirjutan ma ikkagi.
- ☞ Ma räägin teile sellest juba 200 aastat.
- ☞ Võin võtta integraali, kuid võin ka oodata.
- ☞ Olge vait! Mulle pole liigseid detsibelle vaja.
- ☞ See tuleb mitte homme ega ülehomme, vaid homme.
- ☞ Hoidke oma suu hammaste taga!
- ☞ Ma ei või, kui mind vaatab 25 silma.
- ☞ Lähen tualetti, istuge vaikselt. Uks on lahti ja ma kuulen kõike.
- ☞ Ei ole viisakas niimoodi käituda. Ma näen ju teid nii ülevalt kui ka alt.
- ☞ Kui sa ei õpi, hakkad kogu elu nagu koer reisisaatjana sõitma.

Täna ma varastan taevast kuu!

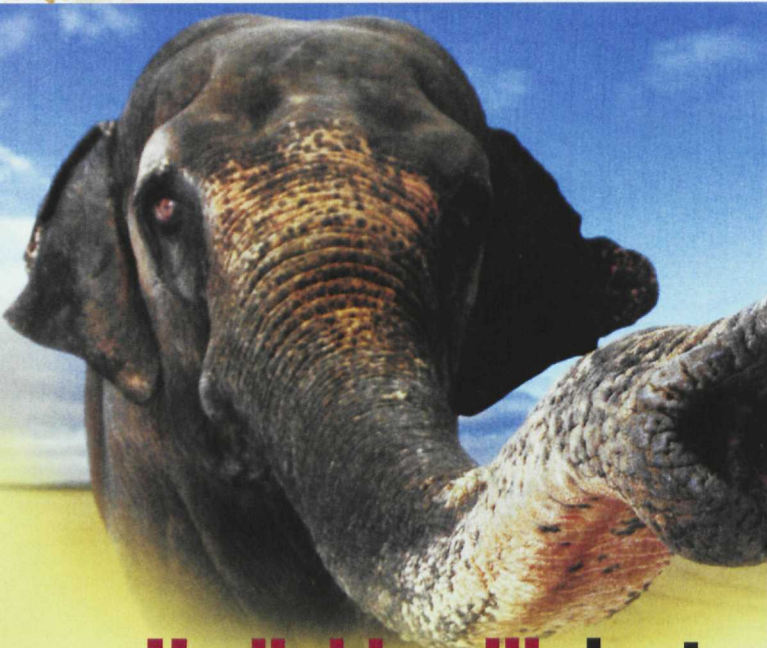
Si pealkiri ei kirjelda teile siinkõneleja plaane, vaid sellise hullumeelse ideega tuleb lagedale tegelane nimega Gru igas vanuses vaatajale mõeldud lustilises animafilmis, mis kannab pealkirja „Mina, supervaras“. Gru elab muidu nii kenal tänaval, kus ümberringi ilustatest lillepeenardest ümbritsetud valgete aedadega majad, aga tema elamine on seal nagu tõrvatilk meepotis: suur must ja kole maja, mille ümber pole ainsatki rohelist muruliblet, sest peremees pole sinna iial piiskagi vett voolikust lasknud. Ebasõbralik välimus on majal sihilikult selline, sest siis käib seal Gru arvates vähem tülitajaid, kes ei saa ligi ka tema maa-alusele hiigelsuurele salakorterile, kus pesitsevad tema lugematud kollased käsilased ning kuhu ta veab kokku kõik selle kraami, mis mehel on õnnestunud aastate jooksul siit-sealt pihta panna. Kõik see muutub päeval, mil tema uksekella helistavad kolm armsat orbu Margo, Agnes ja Edith. Muidugi ei taha Gru osta nende pakutavaid küpsiseid, aga tal läheks vaja tüdrukuid hoopis oma hullumeelse kuu varastamise plaani elluviimiseks. Kas see tal ka õnnestub ja kui suure segaduse kolm väikest tüdrukut üksiku vanapoi si majas kokku keeravad, seda näete juba kinos. Nagu ikka, läbi 3D-prillide ning nagu tavaks saanud, sulaselges eesti keeles selliste häälte kaudu nagu

Tiit Sukk, Tõnn Lamp, Ivo Uukkivi, Maria Klenskaja, tüdrukufirtsud Grettel Killing, Madli Krööt Maiste ja Sonja Kõrvits ning paljud teised.

Novembrikuus tuleb pikemalt juttu filmist, mille saabumist nii mõnigi ei jõua kuidagi ära oodata. Mis film? Peategelane on prillidega võluripoiss ja ta otsmikul on välgunoole kujuline arm... Järgmise korrani!

Kinokuju

Uudishimulik lont on asja eest!

Rudyard Kiplingi muinasjutus sai elevantipoeg endale pika londi seetõttu, et kippus uudishimulikult oma nina kõikjale toppima.

Nüüd, kus kõigil elevantidel on muinasjutuliselt pikk lont, võiksid nad julgesti ka uudishimutseda, sest peale inimese neil looduses ohtlikke vaenlasi pole.

Praeguste elevantide esivanemateks peetakse 30 – 40 miljonit aastat tagasi elanud umbes meetrikõrgusi loomi, kes kasutasid oma kärsakujulist koonu toidupalade maast välja tuhnimiseks nagu praegused tapiirid ja sulistasid meelsasti vees nagu jõehobud. Kere ja londi pikkuse kasvamiseni viinud tegureid võidakse teadagi ainult oletada, aga arvatakse, et arengut põhjustas loomade suhteliselt nõrk asukoht toitumisahelas: praegusest suurest kasvust ja pikast londist on taimetoitlastest elevantidel abi nii toidu hankimisel kui ka kiskjate tõrjumisel.

Painduva ja lihaselise londi abil on kohmakal elevantil mõnus suhu viia nii toitu kui ka vett ja sõpradele sõnumeid pasundada. Ujudes aga sobib lont hingamistoruks.

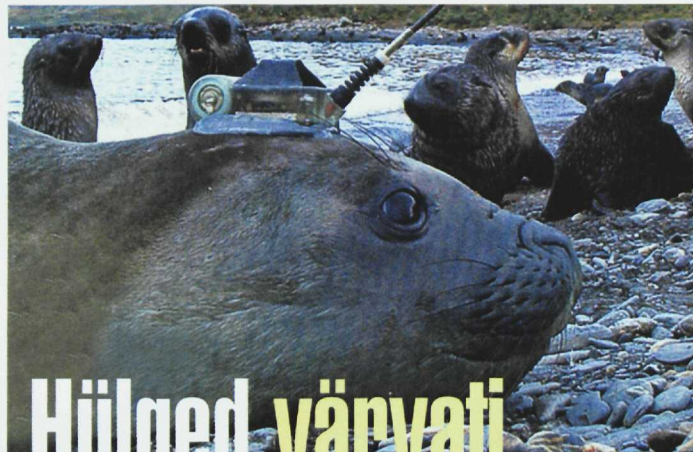
Oh seda inimlikku rikkust!

Kas tead, et inimkeha sisaldab nii palju rauda, et sellest saaks valmistada kolm tollipikkust naela? Ja kui kord juba varandusest juttu teha, siis leidub meis nii palju süsinikku, et sellest saaks valmistada 900 pliiatsit, fosforit aga 2200 tuletiku jagu. Rasva on inimkehas seitsme seebitüki jagu ja väävlit sedavõrd, et see võiks ühe keskmist kasvu koera kasukast kõigil kirpudel elu võtta. Keskmist kasvu täiskasvanu kehas on lisaks kõigele ka umbes 40 liitrit vett. Nii et mõne keemiku meelest oleme kõik kahejalgsed liikuvad keemiakombinaadid!

Massiliselt putukaid!

Kas tead, et teadlaste arvestuste kohaselt on meie planeedil putukate kogumass inimkonna omast tervelt 12 korda suurem? Äsja möödunud suvel näis meie kandis küll iga inimese ümber tiirlevat vähemasti sada tuhat sääske, aga õnneks on neist sügiseks jäänud ainult vaikselt (ja mitte just eriti meeldivalt) sumisev mälestus...

Hülged värvati mereuurijateks

Selleks, et uurida jää teket Antarktikas, vajavad teadlased abilisi, kes tunneksid hästi kohalikke olusid – ja selle peale on teadagi mihklid just hülged. Rahvusvaheline teadlaste grupp, mida juhtis prantslane Jean-Benoit Charrassin, „värvas“ aastatel 2004 – 2005 Antarktikasse tööle 58 merielevanti. Merielevant on hülgelikeidest suurim – mõnel loomal on pikkust 6 meetrit ning kaalu kuni 5000 kg – ja oma nime sai see liik londikujulise koonuse järgi. Et aga hülged pole just suured jutumehed, siis kinnitati nende külge mõõteriistad ja raadiosaatja, mis andis teadlastele aparaatidelt saadud andmed edasi siis, kui loibadega abimehed käisid merepinnal hingamas. Merielevant ujub ligi 100 km päevas ja võib sukelduda isegi 2000 m sügavusele, nii et jää teket saadi uurida üpris suurel alal. Mõõteriistad registreerisid muuhulgas ka vee temperatuuri ja selle soolasisaldust. Mida soolasem on vesi, seda enam on jääd tekkinud ja seda paksem on järelikul ka jääkiht. Ülisoolane vesi vajub põhja ja mõjutab nõnda muuhulgas ka merehoovusi. Merielevantide kogutud andmed näitasid, et kõike rohkem jääd tekib aprilli- ja maikuu vahel, mil jääkate kasvab päeva jooksul 2, 4 – 3 cm. Mai keskpaigast kuni augustini muutub jää teke aeglaseks: siis pakseneb jääkiht ainult 0, 8 – 1, 1 cm päevas.

Kas „luurajatest“ merielevantid ujuvad siamaani raadiosaatjatega ringi? Õnneks see nii ei ole: aparaatide-saatjate konstrueerijad valmistasid nõnda targad riistapuud, et need tulid mõne kuu pärast iseenesest hüljeste seljast lahti.

Näomaalingud

Võta švamm, tee see natuke niiseks ning vajuta roosa värvi sisse. Näole kannu värvi tupsutavate liigutustega. Švammiga servaga saad tekitada selge piiri, mis hakkab näo keskosa pole hajuma.

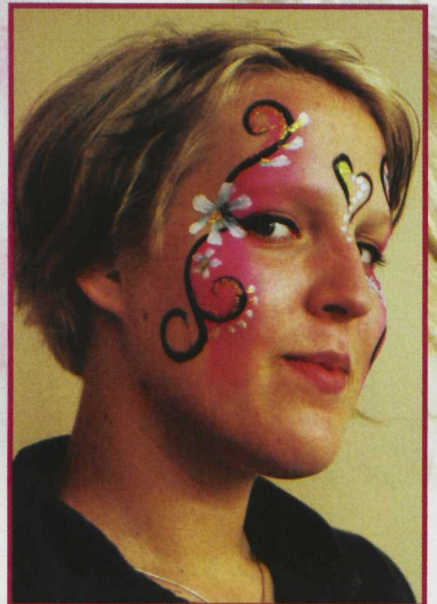
Võta must värv ja pintsel ning tõmba vaba käega lainelised jooned.

Võta valge värv ja pintsel ning tee erinevaid lillekesi. Ole ettevaatlik, et sa ei tõmbaks valget värvi musta triibu peale, mis pole veel korralikult kuivanud.

Võta sinine värv ning anna lilledele natuke tooni juurde.

Viimaseks lihviks on ikka sädelus. Seda võid lisada nii, nagu fantaasia lubab ja sädelus võimaldab.

Rõõmus sügisene silmaavaade läbi lillede

Kool on juba mõnda aega kestnud ning paljudel teist on huvialaringidki välja valitud. Eks uut kooliaastat tulebki alustada uue hooga, uute tuttavate ning väljakutsetega. Mine tea, äkki on ka uusi Hea Lapse lugejaid? Sellele mõeldes õpetan täna midagi lihtsamat, et kauaaegsed lugejad saaksid korrata juba õpitut ning uued alustaksid algusest. Kallis lugeja, kui sul on mõni kindel soov, mida ma võiksin järgmistel kordadel õpetada või lihtsalt mõte, mida tahad jagada, siis anna julgelt teada. Kirjuta minu mailile: iris@irisgrimm.net

Iris Müntel

Valikut minu tehtud töödest saab näha aadressil www.irisgrimm.net

Vello Salminen

The Beatles II

Algus septembrinumbris

The Beatlesi mänedžer Brian Epstein

on ühes intervjuus öelnud, et kui bänd tegi Inglismaal läbimurde paladega „Please Please Me“ ja „From Me To You“, hakkas ta juba uskuma suurde edusse, aimamata sellega kaasnevat hüsteeriat. Briti saared jõudsid tervikuna uue ilmingu – **biitlimaania** – haardesse ja peagi levis see epideemia kaugemalegi. Biitlimaania oli ennenägematu kogum pisaraist ja kiljumistest, joovastustest ja minestustest, mida teismelised plikad biitleid nähes korraldasid. Ajakirjanduses väljendus see lõputu artikliteeseriana kõigest, mis puudutas biitleid: alates uue plaadi ilmumisest kuni Ringo Starri mandlioperatsioonini välja. Biitlimaania põhjustas mässu nii koolides kui ka töökohtades, kus vanamoelised õpetajad ja direktorid ei sallinud pikatukalisi noorukeid. Pearolli selles massidele mõeldud meeleetus näidendis etendas televisioon. Biitlimaania tähendas väljamüüdüd kontserte, magamiskottides päevade kaupa piletijärjekorras ootavaid noorukeid ja pikki tööpäevi

Beatlesi fännklubi töötajatele. 1963 kuulus sellesse klubisse üle paari tuhande liikme, aasta hiljem aga oli neid juba üle 80 tuhandel. Biitlimaaniast sai müügiartikkel. Brian Epsteinilt saadi luba valmistada ja turustada Beatlesi nime kandvaid rõivaid, parukaid, nätsu, mosaiikmänge, plastikust mängukitarre, nõöpe, kardinaid, tuhatoose, kandikuid, pastapliiatseid jne.

Biitlimaania ületas kõik klassi- ja vanusepiirid, ajades neid võluvaid poisse nähes hulluks terve Inglismaa. Biitlite vaimukad ütlesid leidsid otsekohe tee ajakirjanduse esilehdedele. Biitlimaaniast hakkasid kirjutama ka niisugused väärrikad inglise ajalehed kui „Daily Mirror“, „Sunday Times“ ja „The Observer“, kes siiani popmuusikat ei olnud üldsegi kajastanud. Kuigi The Beatles koosnes tegelikult vaid neljast Liverpoolist pärit töölispoisist, kõlbas nende muusika kõigile, isegi aristokraatidele.

Kuid biitlite muusika hakkas meeldima ka väljaspool Inglismaad elavatele noortele. Pärast viiepäevast Rootsi-turneed hakkas neljale biitlile tõeliselt selguma nende menu tegelik suurus, kui tuhanded inglise fännid olid tundideks ummistanud Londoni lennuvälja, et oma iidoleid vastu võtta. Sama lennukiga naasnud Briti peaminister Sir Douglas-Home ja vastvalitud Miss Maailm võisid rahus oma autodesse jalutada, ilma et keegi oleks neile tähelepanu osutanud. Samas biitlid ise ei saanud enam kuskil rahulikult liikuda. Kontserdilavade, hotellide ja isegi nende Liverpooli kodude ees oli alalõpmata ootamas suur kari fänne. Sinna jõudmiseks tuli kasutada kõrvalteid ja valeriideid. Mitmed psühholoogid üritasid biitlimaania olemust analüüsida ja „Daily Telegraph“ sai kaela tuhandete fännide viha, kui võrdles biitlimaaniat Hitleri-Saksamaa poolt põhjustatud massihüsteeriaga. Samas uuriti ka biitlite muusikat. Richard Buckle äratas suurt huvi väitega, et John Lennon ja Paul McCartney on suurimad heliloojad pärast Beethovenit!

1963. aasta suve lõpus ilmus müügilettidele biitlite uus singel „**She Loves You**“, mis pani aluse nn. „jee-jee“-ajastule. Plaadi ettetellimusi oli üle poole miljoni ja singel tõusis välkkiirelt Briti tabeli tippu, püsis seal kuus nädalat ja müügiarv ületas 5 miljoni piiri. Ehk oleks see tipus püsinud veelgi kauemgi, kuid pidi siis alla vanduma sama bändi uuele singlile „**I Want To Hold Your Hand**“. Sellest kujunes **kõigi aegade menukaim biitlite plaat**, millele oli peaaegu miljon ettetellimust ja lõplik müügiarv ületas 15 miljoni piiri. Euroopa oli vallutatud, ees ootas Ameerika.

Mitmed inglise artistid olid varemgi käinud teisel pool Atlandit kätt proovimas, kuid jänkidele ei avaldanud nad mingit mõju. Brian Epstein lendas, biitlite uus singel näpu vahel, 1964. aasta algul New Yorki, pakkus selle välja Capitol Recordsile ja sai kokkuleppe Ed Sullivaniga, kes nõustus biitlite esinemisega oma kuulsas teleshow's.

Kui biitlid New Yorgis lennukist väljusid, olid neid vastu võtmas üle **viie tuhande** kiljuva fänni ja kahesajapealine reporterite vägi. Kuigi leheneegreid oli hoiatud, et nad võivad oma küsimustega biitlitele hammaste vahele jääda, ei pidanud nad seda hoiatust millekski. Aga täpselt nii just juhtus. Juba esimeste vastustega panid John, Paul, George ja Ringo oma vaimuka, nipsaka ja omapärase inglise huumoriga pea kõiki reporterid kokutama.

Reporter: „Kuidas teile vastuvõtt meeldib?“ Ringo: „Ah siis niisugune ongi Ameerika! Siin on ju kõik hullud ja plikadel raudad suus nagu hobustel!“ Ilmselt pidas ta silmas hambakoolu-tajaid, mis Inglismaal olid veel üsna tundmatud. Reporter: „Kas kiire populaarsus ei tekita tunnet, et olete kui puuri pistetud loomad?“ John: „Ei, me toidame ennast ise.“ Reporter: „Kuidas te leidsite Ameerika?“ Ringo: „Lendasime Grööni-maale ja keerasime siis vasakule.“ Reporter: „On see tõi, et te ei tunne nooti?“ Paul: „Keegi meist ei tunne nooti. Me töötame vilistades. John vilistab mulle ja mina vilistan talle tagasi.“

Kuna aastakümneid oli USA meestemoes valitsenud siilisoeng, siis oli reporterite lemmikteemaks biitlite juuksed. Reporter: „Kas teil on parukad?“ John: „Kui, siis on need ainsad maailmas, milledes on kõõma.“ Reporter: „Kas te kavatsete Ameerikas juuksuri juurde minna?“ Ringo: „Eile just käisime! Oleks te näinud, missugused me üleile välja

nende oma muusikat, just seda, mille Ameerika oli unustanud. 1964. aasta kevadel alustati biitlite esimese täispika filmi „A Hard Day's Night“ võtetega. Samal ajal salvestati ka uus singel „Can't Buy Me Love“. Selle müügiarvuks kujunes nii Inglismaal kui USAs 3 miljonit ja singel lendas otseteed sealse tabeli tippu. **The Beatles valitses maailma kõige prestiižikamat menutabelit 14 nädalat jutti!** See saavutus on siiani lõõmata ja ükski hilisem artist ei ole sinna lähedalegi küündinud.

Film „A Hard Day's Night“ esilinastus leidis aset 1964. aasta suvel. Sellest valmis ka biitlite samanimeline album ja nimipalast tehtud singel tõusis nii Billboardi kui ka Briti tabeli tippu. Sama juhtus ka paljudes teiste riikide edetabelites ja The Beatles alustas maailmaturneed, mis haaras enda alla Euroopa, Kaug-Ida, Austraalia ja Ameerika. Sama aasta jõulude ajal ilmus müügile biitlite neljas album „Beatles For Sale“ (eelmisel olid „Please Please Me“, „With The Beatles“, „A Hard Day's Night“) ja tabelitipud vallutas nende uus singel „I Feel Fine“. Oli tunne, et menutabelites peale biitlite teisi ei olegi.

Kuid seejärel hakkas siiani rõõmsate ja optimistlike biitlite laulude sekka ilmuma ka murelikke noote. Kindlasti tingisid seda rasked ringreisid, tüütud ajakirjanikud, tasuta reklaami ihkavad poliitikud, hotellitubadesse sulgumine ja tühja tuule tallamine kiljuva kontserdipubliku ees, kus keegi ei üritanudki pakutavat muusikat kuulata. Biitlite algusaegade suurim väljakutse – Ameerika vallutamine – oli nüüd muutunud painajaks.

Kui biitlite uus singel „Eight Day's A Week“ oli 1965. aasta algul vallutanud Billboardi tipu ja „Kuulus Nelik“ või „Fab Four“, nagu biitleid kutsuti, saatis kevadel plaaditurule uue

THE BEATLES valitses maailma kõige prestiižikamat menutabelit 14 nädalat jutti! See saavutus on siiani lõõmata ja ükski hilisem artist ei ole sinna lähedalegi küündinud.

nägime!“ Reporter: „Mismoodi näeksite välja, kui kammiks site oma tukad eest tahapoole?“ John: „Me ei harrasta niisugust asja, sest tunneksime ennast olevat alasti, ilma püksata.“ Reporter: „Kes teist on tegelikult kiilaspea?“ George: „Me oleme kõik kiilakad ja lisaks olen mina veel kurt ja pime.“

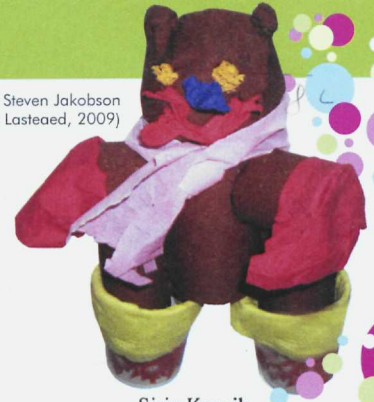
Võites kiiresti USA ajakirjanduse enda poolele, alustas The Beatles Ameerika vallutust. „Ed Sullivan Show“, kus biitlid esinesid, jälgis telekast 70 miljonit ameeriklast ja politsei teate kohaselt ei pandud sel ajal New Yorgis toime ühtegi suuremat vargust ega muid korrarikkumisi. Alates sellest päevast läks sealse kaubanduses iga päev müügiks 35 000 Beatles-parukat ja tuhanded radiojaamad edastasid ööpäevaringselt biitlite laule. The Beatles oli vallutanud uue mandri ja – irooniline küll – tegelikult pakkusid nad ju ameeriklastele

üllitise „Ticket To Ride“, mis vallutas taas kõik tabelitipud, kutsus Inglise kuninganna Elisabeth II biitlid oma paleesse ja ulatas neile **Inglismaale osutatud teenete eest riigi kõrgeima ordeni M.B.E (Members of British Empire)**. See tekitas skandaali sama ordeni saanud sõjasangarite seas, kes pidasid ordeni andmist mingitele vulgaarsetele lollidele karvastele lubamatuks, ja mitmed endised ordenisaajad saatsid oma aumärgi kuningannale tagasi. Mis biitlitesse puutub, siis teatas Lennon, et tema ei väärigi taolist autasu, seda väärrib hoopis tema koer, kelle kaela orden riputada! Harrison aga teatas, et kui mõni sõjasangar ei soovi medalit, siis võiks selle saata neile. „Me annaksime selle oma määndžerile, sest M.B.E tähendab ju tegelikult „Mr. Brian Epstein!“ Kuid maailm hakkas muutuma ja koos sellega ka ansambel The Beatles.

Laura Merendi
(Tallinna Huvikeskus Kullo, 2009)

Steven Jakobson
(Tallinna Rõõmupesa Lasteaed, 2009)

Leelo Tungal

Meie klassi tuli karu!

Sirje Kaasik
18.aug.2010
Em7

G D7 G Em7 Am7 D7 G

1.Sõb-rad, kas ei o-le ma-ru: mei-e klas-si tu-li ka-ru,
 2.E - ga klas-si ju-ha - ta - ja ok-kaid püs-ti siis ei a - ja,

Am7 D7 G Em7 Am7 D7 G /D G

lõ - vi, leo-pard ja ži - raff, lõ - vi, leo-pard ja zi - raff.
 kui teeb koe-rus-tük-ke konn, kui teeb koe-rus-tük-ke konn.

Am7 D7 Am7 D7 C D7

Tu-lid re-ba-ne ja põ-der, e - le - vant, ta pan-dast sõ-ber, mä-ger, ho-bu-ne ja
 ta on e - lus kõi-ke näi-nud, mit-mest loo-ma-ai - ast tei-nud tub-lid õ - pi - la-sed

Em Am7 D7 G /D G G D7

ahv mä-ger, ho-bu-ne ja ahv Sõb-rad, kas ei o - le
 on, tub-lid õ - pi - la-sed on!

G D7 G D7 G D7 C D7

ma - ru: mei-e klas-si tu-li ka-ru, lõ - vi, leo-pard ja ži-
 Sõb-rad, kas ei o-le ma-ru: mei-e klas-si tu-li ka-ru,

C D7 C D7 G D7 G /D G

raff, mä-ger, ho-bu-ne ja ahv!
 lõ - vi, leo-pard ja ži - raff, mä-ger, ho-bu-ne ja ahv!

Am7 D7 C D7 C /B /A G

Jõu - du klas-si - ju - ha - ta - ja! Mei - le on sind vä-ga va - ja!

Lastemood armastab vanaema kootud kampsuneid

Mosaici lastekollektsioonist leiab iga koolitüdruk ja -poiss endale mugavad ja toredad riided. Täiskasvanulikult šiki elegantsi ja kelmikalt klassikalise *preppy* stiili kõrval on lastemoes oluliseks trendiks funktsionaalne kihilisus, mis muudab sügis-talvise riietumise põnevalt mänguliseks.

Tüdrukute kampsikuid ehivad palmikud

Algav hooaeg toob tüdrukute garderoobi täiendust klassikalises *preppy* stiilist inspireeritud volditud seelikute, pihikkleitide, ruudukangaste ning kootud vestide ja sviitrite näol, mis kõik on kooliskäimiseks justkui loodud. Valgeid sarmikaid pluuse võiks ühe väikese preili riidekappi kuuluda vähemalt kaks: üks lihtsalõikeline ning teine pidulike romantiliste volangidega. Lisaks leiavad tüdrukud Mosaici lastekollektsioonist laia valiku moodsalt kitsaid teksa- ja velvetspükse ning liibuvaid retuuse, mida sobib kanda kootud tuunikatega. Trendikad kudumid näevad välja, justkui oleksid nad vanaema kootud – traditsioonilised palmikutega kampsunid on ajatud ja väga moodsad üheaegselt. Külmemateks ilmadeks on mõeldud elegantne punane villane mantel ja modernselt helklevast kangast tepitud vest või jopp.

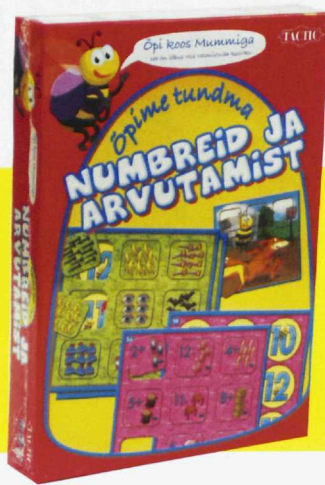
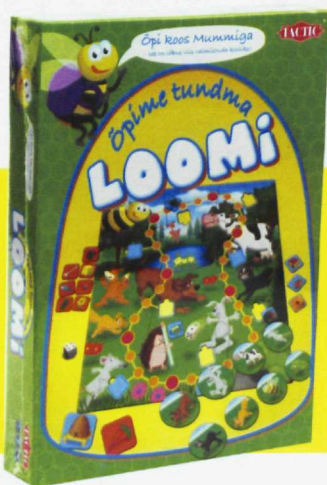
Poisid sügistuult ei pelga

Ühe stiilse koolipoisi garderoobi võiks kuuluda šikk must ülikond, mida saab nii kootud kui ka ülikonnakangast vestiga ja erinevate särkidega kanda. Kollektsioonis on lai valik pullovere, sviitreid ja kardigane, mida saab kihiliselt nii ülikonna- kui ka teksa- ja velvetspükstega kokku sobitada. Tekspükste seast saab iga poiss oma lemmiku valida – kas siis klassikalised indigosinised, mustad või päris heledaks pestud.

Poisteriie mustrites domineerivad moeklassikasse kuuluvad triibud, ruudud ja rombid, valdavalt sume must ja tumesinine värvigamma mõjub väga võluvalt toon-toonis kantuna. Kargetes sügistuultes annavad sooja moodne poolpikk vateeritud mantel ja lühema joonega kapuutsiga puhvis joped-vestid.

Parimate
kirjutajate-
joonistajate vahel
loosime välja
lauamänge
AS Rekatolt!

Nupuga ja nuputa – mängi, mõtle, nuputa!

Kui õues on selline ilm, et hea peremees ei aja koeragi välja, siis võivad nupumehed ette võtta kas või ümberilmareisi! Arvuti on hea asi ja telerist näeb üht kui teist, aga kõige lähedam on mängida oma heade sõprade ja sugulastega.

Tacticu lauamängudega saad arendada oma mõtlemist, koguda teadmisi ja ka lihtsalt mõnusasti aega viita.

Lisaks klassikalisele ümberilmareisile võid mängida "Aliast", "Loomade kuningriiki", "Dracot", mitmesuguseid mälumänge ja palju muud.

Lähemalt võid kõike uurida ja mängu tellida

Tacticu maaletooja **AS Rekat** kodulehe internetipoest:

www.rekato.ee. 5. novembrini 2010 ootame lühikirjutisi ja joonistusi teemal "Mängime koos!"

REKATO